

LA VIDA
ESPIRITUAL
BUENOS
AIRES

DUHOURO
JANUAR 1981
ZIVLENTJE

Malo za šalo, malo zares

Preplašenemu potniku da stevar-
desa žvečilni gumi, da mu ob vzle-
tu ne bi zvonilo v ušesih.

Pol ure po vzletu vpraša potnik
stveardeso: „Gospodična, kako naj
dobim sedaj gumi iz ušes?“

„Kolikokrat si že padel pri izpi-
tu?“

„Jutri bom tretjič.“

„Moj mož je brez moje pomoči
čisto nemočen.“

„Kaj šele moj! Vsako pot, ko si
šiva gumb ali krpa nogavice, mu
moram niti jaz vdeti!“

„Draga, da ti dokažem, da te
imam rad, bi ti rad kupil kakšno
darilo. Kdaj imaš god?“

„Kadar hočeš, dragi.“

„Kako vam je všeč kokoš, ki sem
vam jo prinesel?“ vpraša natakár
gosta.

„Zelo majhna je za svoja leta.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar);
urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la Propiedad Intelectual No. 1.313.507.

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio
44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1981 je 200.000 pesov.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.
Zunanja in notranja oprema DŽ in BS: Stane Snoj.

92 1483/1982

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 48

JANUAR 1981

Resnica in dobrota

Ob prvem srečanju po svoji izvolitvi je papež Janez XXIII. rekel časnikařem v preprostem razgovoru: Naloga tiska je veličastna, pa polna odgovornosti, služiti resnici in dobroti. — Te besede moremo obrniti na tiste, ki tisk vodijo, in na tiste, ki ga prejemaajo.

1. SPOŠTOVATI RESNICO

Naloga tiska je širiti resnico, ko razpravlja o osnovnih načelih življenja. Tako oblikuje osebnost posameznika in zaradi vpliva, ki ga posameznik ima na celoto, oblikuje tudi skupnost, naj bo družina ali širša skupnost, v kateri se človekovo življenje odvija. Kako malo moremo imeti osebnega stika slovenski duhovniki, javni delavci in zlasti izobraženci vsakega odseka življenja, ko hočemo ohranjati in poglobljati temelje našega verskega, kulturnega in družabnega življenja! Sorazmerno malo rojakov posluša živo besedo o teh problemih, pa jim je močno potrebna, sicer bi se oddaljili od prave smeri življenja v verskem in narodnem pogledu. Tisk mora v službi resnice povedati iskreno, kar je potrebno; in to je včasih lažje kot osebno. Pokazati mora tudi negativne pojave med rojaki, kar je indirektna, a uspešna vzgoja. Pravično mora presoditi stranpoti in modro kazati rešitve.

Čitatelji bodo to poslanstvo tiska spoštovali, predpostavljali dobro voljo in namen tistih, ki pišejo in izdajajo. Sprejeli bodo resnico, katero jim tisk nudi, v zavesti, da je to za nje velika pomoč, ko so sprejeli potom tiska tisto, česar sami niso imeli časa ali sposobnosti

poiskati. Dokler bomo imeli in sprejemali slovenski tisk, se ne bojmo za smer našemu življenju v izseljenstvu, kjer tudi za najboljšega ni brez nevarnosti!

Kakor izdajatelji slovenskega tiska z odgovornostjo vrše nalogo v urejanju, pisanju ali v izdajanju samem, tako naj tudi tisti, ki tisk dobijo, sprejmejo na sebe danes težko žrtev vzdrževanja in priznanja. Zavedajmo se vsi: dokler bomo imeli slovenski tisk, toliko časa smo mnogo bolj sigurni svojega obstoja. Brez tiska smo izgubljeni!

2. GOJITI DOBROTO

Vsak izseljenec v brezdomstvu po svoje trpi domotožje in spremembo v prilagajanju v novo življenje in sicer ne le v prvem, ampak tudi v naslednjih rodovih. Tisk je tisti, ki to vživljanje modro vodi s priznanjem lepote nekdanjega življenja in obujanjem spominov na domače kraje, kakor tudi dobrote, ki so na razpolago v novem kraju, kjer ima življenje tudi svojo lepoto in veselje.

Zaradi hitrega toka življenja v sedanjem času in novih krajev je nevarno, da v družinah nastane napačna nervoznost, da v hitenju drug mimo drugega ne vidijo lepote in čara družinskega ognjišča, kjer se postavljajo temelji vere in narodne kulture pa tudi človeške sreče in zadovoljnosti. List ali knjiga pomaga vzdrževati in večati to domače razpoloženje v družinskem svetišču.

Ker nismo še svetniki, morejo nastati in bodo nastajala še v bodočnosti različna stališča glede spominov in odgovornosti iz preteklosti, o poteku življenja v sedanjosti ter ob načrtih za bodočnost. Tisk ima to nalogo, da skuša omiliti ostrine razpravljanja in kazati na to, kar nas v našem skupnem življenju druží, hkrati pa utrjevati pravilno pojmovanje in pravico svobode v razpravljanju in mišljenju, dokler ne ruši obstanka sreče skupnosti in družin ter tudi posameznikov. Morda je ta zadnja naloga ena najlepših v sedanjem razvoju našega skupnega življenja.

Naj bi bilo vodilo vsega našega tiska naročilo sv. Pavla: Ser vite veritati in caritate — Služite resnici z ljubeznijo!

Msgr. Anton Orehar

Ob prestopu v novo leto

Naše zemeljsko bivanje je postavljeno v čas. Enkrat se je začelo in enkrat se bo neogibno končalo. Ta delček časa, ki nam je na voljo, nam neusmiljeno uhaja iz rok. Zdi se, da hodimo po mostu, tik za nami pa se most ruši in mostnice padajo v nič. Samo naprej lahko gremo; časa ni mogoče ustaviti in povratka ni več.

Te resnice se morda najbolj zavemo ob življenjskih mejnikih. Ko praznujemo rojstni dan, spoznamo, da smo za leto dni starejši; ob prelomu med starim in novim letom uvidimo, da je del časa, ki nam je odmerjen, za nami. Če se nam zdi, da smo ga premalo koristno uporabili, je to spoznanje

prepozno in ni mogoče ničesar več spremeniti. In najbrž bo ravno podzavestni strah pred minevanjem življenja eden od razlogov, zakaj radi prav ob življenjskih mejnikih čezmerno veseljačimo. Kakor bi hoteli tisto otožnost, ki se nas loteva, utopiti v hrupnem veselju.

Resnica o minljivosti vsega zemeljskega ima važno mesto tudi v krščanskem pogledu na svet. Kristjani trdno verujemo, da stojijo naši končni cilji onstran telesne smrti, da smo rojeni za večnost. Zato pa naše veselje ne sme biti maska za nekakšen obup, ki bi ga radi za vsako ceno prikrili, temveč resnično, iskreno ve-

selje božjih otrok, ki so prepričani, da jih Bog varno vodi k sebi. Zato naše praznovanje življenjskih mejnikov ne bi smelo imeti znakov hrupne nezmernosti, ki že nadaleč naznanja, da je brez notranjega bogastva, in po praznovanju pušča grenak okus. Veselje je ena od lastnosti, ki jih od kristjana terja njegova priпадnost. Toda to veselje izhaja iz duha in z mogočno silo prežarja vse naše dejanje in nehanje. To veselje tudi ni muha enodnevnica, temveč je trajnejše od neusmiljeno se iztekajočega časa.

In še eno lastnost mora imeti, če se hoče imenovati krščansko: ne sme biti sebično. Včasih zelo veliko potrošimo, da sebi in svojim najbližjim privoščimo pri-

jetno praznovanje. To je gotovo lepo in v redu. Ni pa v redu, če ob tem krogu naših najbližjih vidimo človeka, ki potrebuje prijeteljske besede, morda tudi dejanske pomoči, ki si praznovanja, kakor je naše, ne more privoščiti, pa ostanemo ob tem spoznanju hladni, češ vsak naj gleda nase. Res pravo veselje občuti človek šele takrat, ko je osrečil drugega.

Morda bomo ob novoletnih praznovanjih, ob zadovoljstvu in obilju le dobili nekoliko več čuta za tiste, ki vsega tega nimajo. Če jim bomo skušali pomagati (pa ne le v teh dneh), potem bo naše praznovanje, če bo še tako hrupno in veselo, imelo tudi bogatejšo vsebino in ne bo puščalo za seboj grenke usedline.

KONEC LETA JE NOV ZAČETEK

Dolgo in počasi se pripravlja slovo,
počasi minevajo otroku dnevi in leta,
počasi mineva mladosti čas;
ko pa postara se nam obraz,
ko pridejo starci meglenih oči
v decembru k nam v vas,
takrat hitro tečejo dnevi,
hitro, prehitro mine mesec,
takrat kar naenkrat odide
staro leto od nas.

A konec leta ni le slovo,
je tudi nov začetek,
pa naj pade na ponedeljek
ali na petek.
Ko Silvester vrata opolnoči
za seboj zapre za leto dni,

to ni njegov zadnji sprehod
skozi park življenja,
tudi ni za žalost povod.

Silvestrovo slovo je veselo slovo.
Ko pozdravi Januarijev prihod,
nam še prijazno za slovo želi:
„Imejte se radi vsi, bodite veseli,
imejte se radi v novem letu še bolj,
da boste lahko skupaj živeli,
saj hudega je bilo že dovolj.“

Milena Merlak

Molitev za novo leto

Gospod, spet je leto postalo staro in utrujeno.
Še nekaj ur, pa bo izpuhtelo in izginilo.
Naredilo bo svoj zadnji zdihljaj,
zvonovi pa bodo naznanili rojstvo novega leta.

Obotavljajoč in v strahu stojim na pragu tega leta.
Kot otrok, ki so ga poslali v temno sobo.
Kaj nam bo prineslo?
Več veselja, manj skrbi in tesnobe?
Mir ali hladno in vročo vojno?
Ne vem.
Toda vsako leto znova upam,
da nastopa srečno novo leto.

Gospod, pred kratkim smo praznovali božič.
V ušesih nam še zvenijo božične pesmi,
še slišimo besede angelov:
„Oznanjamo vam veliko veselje!“
Toda veselo oznanilo že temni.
Odgovor na rojstvo Odrešenika
je bil pokol betlehemskega otročičev.
Komaj je vzšla luč odrešenja,
že se dvigajo sile, ki jo hočejo ugasiti.

Ob zibelki že čaka meč.
Ali moramo tudi mi boječe strmeti v temo,
potem, ko smo slišali besede radosti?

Morali bi,
ko bi bili prepuščeni sami sebi,
vojskam in parlamentom,
akademijam in laboratorijem.

Toda mi vemo:

ti, naš Bog, si nas naredil za svoje otroke,
ti nas ljubiš,
zapisal si naše ime na svojo roko.

Ne zapustiš nas
in trdno se hočemo držati tvoje roke.

Gospod, naredil bom še zadnji križ
nad dvainpetdesetimi tedni prihodnjega leta
in z zaupanjem prestopil prag v novo.

Noč se je pomaknila,
sonce se dviga vedno više
in bliža se Kristusov dan.
Za vse, ki verujejo vate,
ki zaupajo vate,
ki nosijo v srcu tvojo ljubezen.
Zakaj tvoja ljubezen je močnejša ko smrt,
ki bo stegnila svojo roko za marsikom,
preden bodo zvonovi naznanili spet novo leto.

Daj, o Bog, da bo to tvoje leto,
leto Gospodovo.

Paul Roth

Novi mariborski škof je dr. Franc Kramberger

10. novembra 1980 je prišla v Slovenijo vest, da je papež Janez Pavel II. imenoval za 60. rednega škofa mariborske škofije dr. Franca Krambergerja.

Novi mariborski škof je doma od Svetega Lenarta v Slovenskih goricah, kjer je bil rojen 7. oktobra 1936. Bogoslovne študije je dokončal v Ljubljani, v mariborski stolnici pa je bil 29. junija 1960 posvečen v duhovnika. Njegovo nadaljno življenjsko pot je gotovo močno opredelila služba prefekta v Slomškovem dijaškem semenišču v Mariboru, ki je bilo pokojnemu škofu Držečniku tako pri srcu. Službo prefekta je Kramberger opravljal od l. 1965 do 1972. Med tem časom se je posvetil tudi podiplomskemu študiju teologije. Raziskoval je življenje in delo škofa Slomška. L. 1973 je na ljubljanski teološki fakulteti usešno branil svojo doktorsko tezo in postal doktor teologije.

Že leto dni prej ga je škof Držečnik imenoval za ravnatelja Slomškovega dijaškega semenišča. To delo je opravljal do škofovskega imenovanja. Poleg tega je od leta 1976 bil tudi ekonom tega zavoda.

Po svoji študijski in duhovniški usmeritvi si je veliko priza-

deval za Slomškovo beatifikacijo. Z njegovim imenovanjem za naslednika tega velikega svetniškega škofa bo gotovo napredoval tudi proces te beatifikacije.

14. novembra se je sestal mariborski stolni kapitelj na izredni seji. Predpisi cerkvenega prava namreč določajo, da mora novi nadškof predložiti listine o svojem imenovanju stolnemu kapitlju in šele takrat tudi formalno prevzame škofijo.

Apostolski pronuncij v Jugoslaviji nadškof Michele Cecchini

je že 4. oktobra izdal odlok, po katerem sme novi mariborski škof prevzeti škofijo, še preden pripejo iz Rima uradne listine. Ko so na seji kapitlja prebrali ta odlok, je dr. Franc Kramberger prevzel škofijo v kanonično posest.

Novega škofa je pozdravil stolni prošt dr. Jožef Smej. V imenu kapitlja mu je obljubil molitev, ljubezen, zvestobo, spoštovanje, sodelovanje in pokorščino. Zahvalil se je tudi kapitularnemu vikarju, ki je v času, ko je bil škofovski sedež izprazen, vodil škofijo. Naslovni škof dr. Vekoslav Grmič na tej seji ni bil navzoč.

Novi škof je v naslovnem govoru omenil, da je najmlajši škof v Jugoslaviji in morda tudi v neposredni sosesčini, zato je prosil navzoče, naj mu v njegovi službi pomagajo. Zahvalil se je tudi kapitularnemu vikarju dr. Grmiču in škofijskem ekonomu Francu Zdolšku. Škof Kramberger je ustno potrdil vse, ki delajo v škofijski pisarni, kakor tudi oficijala cerkvenega sodišča dr. Stan-

ka Ojnika s podoficialom Bombekom in prosinodalnimi sodniki. Za generalnega vikarja je imenoval stolnega prošta dr. Jožefa Smeja.

Posvetitev novega škofa je bila na četrto odventno nedeljo, 21. decembra, v mariborski stolnici.

Škof Vekoslav Grmič, ki je bil 12 let pomožni škof in po smrti škofa Držečnika kapitularni vikar, je ob imenovanju dr. Krambergerja za novega mariborskega škofa odložil vse upravne škofijske funkcije, med njimi tudi ravnatelja mariborskega bogoslovja, in se bo posvetil, kakor je sam izjavil, predvsem teološkemu študiju in delu na teološki fakulteti, ostal pa bo še nadalje predsednik celjske Mohorjeve družbe.

Ob novici o visokem imenovanju dr. Franca Krambergerja za novega rednega škofa največje slovenske škofije se veselimo tudi verni Slovenci v zdomstvu in izseljenstvu, novemu škofu iskreno čestitamo in mu želimo, da bi v pravem cerkvenem duhu uspešno vodil mariborsko škofijo in v edinosti z drugimi slovenskimi škofi Cérkev v Sloveniji.

Kot vse slovenske intelektualce me je gotovo zaposlila tragičnost položaja, ki jo majhnemu narodu vsiljuje številčna neznatnost, njegova geografska omejenost in njegova ogroženost. Danes pa sem čedalje bolj zadovoljen, da sem narodnostno to, kar sem — Slovenec. Čedalje bolj sem prepričan, da veliki narodi nimajo prav ničesar, kar bi jim lahko iz vsega srca zavidal. Rekel bom še več: čutim privilegij, da imam kot sin malega na sebi nekakšen vesoljski kombinizon proti velikonarodnemu napuhu, ki je tako rekoč prirojen pripadnikom velikega naroda...

Alojz Rebula

Marijanski kongres v Mendozi

„Ne verjamem, da bi kdo z besedami mogel opisati, kar smo doživljali. Kajti le z doživetjem samim je mogoče razumeti, kar se je dogajalo.“

Tako je o marijanskem kongresu sodil mendoški nadškof msgr. Cándido Rubiolo.

Dá, zares je bilo tako! Tem besedam pač pritrdi vsakdo, ki je kongres „doživel“ s svojo osebno

prisotnostjo. Saj smo ob pripravah in napovedih marsikaj pričakovali. A resnica je bila končno nekaj — nepričakovanega!

O poteku posameznih dogodkov se je časopisje — zlasti lokalno — mnogo razpisalo. Obsežno knjigo pa bi moral napisati, če bi se hotel ustavljati pri podrobnostih celotnega poteka dogodkov in njihove vsebine. Brez dvoma jo bomo tudi ob svojem času dobili v roke. Vse to pa v teh kratkih vrsticah in na tem mestu ni naš namen. Pomuditi se hočemo le ob razmišljanjih, kakšen je bil odnos nas Slovencev v Argentini do kongresa in kakšne naloge in dolžnosti nas vežejo nanj danes in jutri.

Pri tem se moramo zavedati, da smo se kongresa udeleževali kot sinovi in hčere slovenskega — Marijinega naroda. Nikdar nam ne smejo utoniti v pozabo misli, ki nam jih je ob prvem obisku v Mendozi naročal škof Rožman:

„Ni zgolj slučaj, da ste prišli semkaj. Božja Previdnost ima brez dvoma z vami svoje posebne namene. Svetu pokažite lik vernega, poštenega, delavnega Slovenca. Po vas bo svet sodil o slovenskem narodu.“

In dejansko je bilo tako, da Slovenci na marijanskem kongresu nismo samo kot romarji „prisostvovali“, ampak — pač po svojih.

skromnih močeh — tudi osebno dejavno „sodelovali“.

Tako je na prošnjo mendoškega nadškofa naš mendoški pevski zbor zapel na trak kongresno marijansko himno v Radio Nacional za prenašanje po državnem radijskem omrežju. Naši pevci so bili tudi naprošeni, da so s petjem sodelovali pri uradnem sprejemu papeževega legata kardinala Pavla Bartolija v torek popoldne, 7. oktobra, v dominikanski cerkvi. Ob slovesnem vходу so mu zapeli slavospev „Tu es Petrus“, ki ga je za 25. obletnico škofovanja dr. Rožmanu zložil ravn. Marko Bajuk. Po cerkvenih sprejemnih obredih je zbor zapel marijansko kongresno himno in za odhod dostojanstvenikov še našo Hladnikovo „Marija, skoz življenje“ v latinskem prevodu.

V četrtek, 9. oktobra, je bila v frančiškanski baziliki maša emigrantskih narodnih skupin. Slovenci smo se je udeležili v lepem številu z našo zastavo in skupino narodnih noš. V zastopstvu emigrantskih dušnih pastirjev je Slovence zastopal direktor msgr. Orehar. Med mašo smo tudi za darovanje zapeli našo „Mogočno se dvigni“.

Ob osrednji kongresni prireditvi, ki je v petek popoldne pod geslom „Marija v ljudski pobožnosti“ zbrala vse kongresne romarje ob oltarju pri Kondorju, smo se tudi Slovenci vključili v severno od štirih procesij, ki so se zgrinjale na obsežen prostor

Avenide de Acceso Este, k množični slovesnosti. In z nami je bila milostna podoba naše Marije Pomagaj.

Omeniti moramo tudi, da so nekateri iz naše mendoške skupnosti intenzivneje sodelovali pri kongresu; tako n. pr. v odboru za tehnične priprave in zastopniki naše mladine v rediteljski in sanitarni službi med kongresom v legiji „Voluntarios de María“.

Za kongresne dneve so prišli v Mendoza slovenski romarji v zastopstvu iz sanluiske province, glavnino pa je seveda tvorila skupina iz vélikega Buenos Airesa. Deloma so prišli z zasebnimi vozili, večina pa s posebnim avtobusom pod vodstvom msgr.-ja Oreharja. Romarske goste so si porazdelili po svojih domovih mendoški rojaki. V priložnostnih skupinah so se vse dni udeleževali — pač po svojem osebnem zanimanju — sestankov, razprav, liturgičnih obredov, množičnih zborovanj in razstav iz obsežnega kongresnega sporeda.

Pomudimo se zdaj ob glavnih točkah in mislih kongresnega dogajanja, ki so vsekakor pomembne tudi za nas Slovence v Argentini.

Sv. oče je v odloku, s katerim je svojega komornega kardinala Pavla Bertolija imenoval za kongresnega legata, izrazil „upanje, da se bo krščansko življenje z marijanskim kongresom bogato poživilo; v svojih molitvah — pravi sv. oče — priporočam ljubljeno republiko Argentino vzvišeni in nad-

na svoje Brezje. Že ob teh poročilih smo se čutili nekako tesneje povezani s tukajšnjim ljudstvom v pristrčnem otroštvu do Matere božje.

In pokazali so se novi podobni vtisi ob uvodnem kongresnem zborovanju v sredo na Stadionu. Povsem pravilno je o pričetku kongresa povedal mendoški nadškof, ko je dejal: „Samo božja roka je mogla pripustiti dogodek, kakršnega smo doživeli danes popoldne. Nihče od navzočih ni ostal brez solz. Tudi jaz sem jokal, ves prevzet od ganotja; kajti ob tem dogodku smo živo čutili božjo in Marijino prisotnost.“

Bilo je nekaj izrednega! Vsi smo čutili, da nas navdaja neka edinstvena sila, ki nas vse povezuje v eno samo družino, ko se je naša skupna Mati na nosilih romarjev — pešcev pomikala po stadionu k oltarju, kjer se je zbralo ob papeževem legatu 72 kardinalov in škofov, okoli štiristo duhovnikov, dvesto diakonov in nad štirideset tisoč vernikov-romarjev h koncelebrirani maši v čast sv. Duhu za srečno življenjsko pot po Mariji k Jezusu. Na obsežnih prostorih okoli stadiona so našteali nad 3000 zasebnih avtomobilov in 650 avtobusov.

Ne le nad stadionom, po vsej Mendozi je vladalo neko izredno, veselo, nepopisno praznično razpoloženje. In zato je povsem točno označilo to občutje neko dekle iz škofije San Isidro z besedami: „Nikdar bi si ne mislila, da je

vse ljubljene Materi ter vneto prošim njenega Sina, Odrešenika človeštva, da po Njeni priprošnji utrdi vse družine in domove v pristni in iskreni ljubezni.“

Nekaj nadvse veličastnega je bilo romanje „lujanske Marije“ skozi 40 dni od lujanske bazilike v buenosaireški provinci pa do Mendoze na véliki Stadion. Trideset fantov jo je peš nosilo ob spremstvu dveh duhovnikov. In dogajali so se že tu prvi izredni dogodki, ki so javno pričali o globoki vdanosti argentinskega človeka Mariji: na tisoče in tisoče ljudstva se je zbiralo v posameznih večjih krajih in dolge razdalje so žrtvovali mnogi iz notranjosti dežele, da so prišli za pozdrav Mariji do poti, po kateri je potovala. Ob srečanju se je navdušeno pozdravljanje prelivalo v pristrčno ganotje.

Starejši smo ob teh novicah v mislih pohitevali v čase, ko se je naša Marija Pomagaj iz begunstva pred hitlerjanskim divjanjem vračala skozi vso Slovenijo nazaj

vdanost Devici Mariji tako globoka in tako splošna.“ Enake so bile tudi izjave raznih škofov o teh prvih vtisih; škof López (iz Corrientesa) je izjavil: „Bil je neprimerno lep trenutek, ne samo zaradi množice, ki se je zbrala v stadionu, ampak tudi zaradi globoke gorečnosti in ljubezni do Marije, ki se je izpričevala vsak trenutek...“.

In kar nas je od vsega početka — dá, že v mesecih priprave na kongres — prevzemalo, je bilo dejstvo, da je mladina tako dejavno in navdušeno sodelovala. Vse to je pričalo o njenem marijanskem duhu in razpoloženju. Škof Bufano (iz Chascomusa) je izjavil, da bo kongres imel ogromen vpliv na našo deželo, na naše družine in še prav posebno na našo mladino.

V svojem govoru je papežev legat poudaril: „Marija nam kaže pot, po kateri naj pridemo k Jezusu, in nas uči, kako naj se odzovemo povabilu njenega Sina, da uresničimo njegov evangelij v vsakdanjem življenju.“

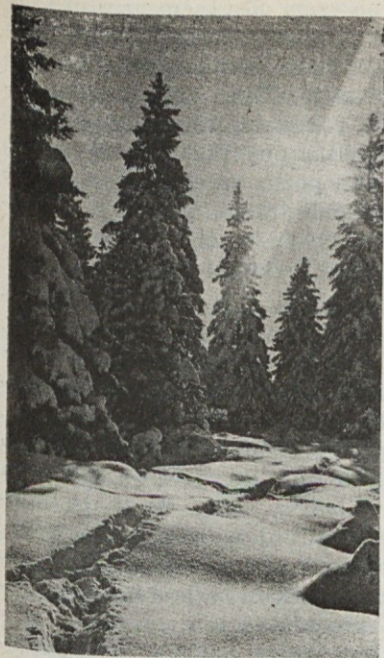
Ob naštevanju kongresnih zastavljenih nalog se je v izbranih besedah pomudil pri misli na poslanstvo družine s pripombo, da istočasno tudi škofovska sinoda v Vatikanu razpravlja o istih vprašanjih. Družina mora v svojem občestvu člane vzgajati v osebnosti, ki bodo vstopile v življenje z zavestjo odgovornosti za oblikovanje boljšega sveta.

Izredno mogočen in navdušen učinek so tudi na vse navzoče napravile alegorične gimnastične slike, ki jih je preko vsega stadiona na stotine deklet izvajalo v pozdrav ob prihodu lujanske Marijine podobe.

Četrtekova prireditelja na stadionu je bila posvečena družini in obnovitvi zakonskih obljub z „družinsko“ mašo. Vodil je obrede škofijski predsednik odbora „Zakon in družina“, škof msgr. Bufano.

V svojem govoru je poudarjal misel, da mora vprav v tej uri, ki jo trenutno preživlja Cerkev, vsakdo na svojem mestu zastaviti vse sile, da ustvarja in poživlja nove družine z evangelijem Kristusa, Marijinega Sina. Človeku je namenjeno vse poslanstvo evangelizacije, ki jo vrši Cerkev. Toda človek se rodi, raste in se vrašča v življenje v družinskem okolju. Zato moramo vso našo pozornost obračati vprav na življenje družine. Kajti družina je prvo primerno okolje za setev evangelija in v njej si starši, otroci, bratje in sestre prisvajajo krščanski ideal službe Bogu in bližnjemu. Vsakdo izmed nas je dolžan, da zida svojo hišo „na skalo“ in ne „na pesek“! In — treba je moliti, moliti vztrajno in neprestano in sicer v družini; kajti „kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz med njimi“, pravi Jezus.

In kakor ni mogoče govoriti o Cerkvi, kjer ni navzoča tudi Marija, pravitako ne moremo govoriti

o krščanski družini, če ni v njej prisotna Marija.

Danes je nastopila „Marijina ura“. Sam sv. oče je temu priča s svojim stalnim poudarjanjem marijanske misli. Škofovsko sinodalo pa vprav zdaj v Rimu razpravlja o „družini in njenem poslanstvu v sodobnem svetu“. Je torej tudi „ura krščanske družine“.

Od obeh — od Marije in od krščanske družine — je v glavnem odvisna bodočnost Cerkve in bodočnost boljšega sveta.

In škof je končal svoje misli: „Z besedami sv. očeta in v imenu mojih bratov argentinskih škofov se obračam na vas vse, ki ste navzoči tu v stadionu okoli tega ol-

tarja, in na vse tiste, ki ste združeni z nami po radiu in televiziji, s prošnjo, da se vedno in ob vsaki priložnosti zatekate k Mariji, se spominjate na Marijo, posnemate Marijo v njenem domu v Nazaretu; kajti Ona nas bo vztrajno vodila h Kristusu.“

Prevzeti nas mora prepričanje, da so te misli in ta naročila med najsvetejšimi in najpomembnejšimi nalogami, ki jih moramo vsak zase in vsi skupno sprejeti za svoje in po marijanskem kongresu iti zanje z vso vnemo na delo!

Med razpravami o družini je msgr. Moledo med drugim dejal, da je „v naši deželi družina zelo pomembna realnost in od vseh početkov po svojih prejetih tradicijah globoko krščanska. Danes pa je ogrožena po nevarnostih, ki izvirajo iz raznih družabnih in moralnih okoliščin. Človek danes „delata zato, da nekaj ima“. P. Storni pa je k temu pogrešenemu stremljenju dodal, da je po današnji mentaliteti „važnejše imeti stvari, kakor pa imeti otroke.“

Vse te težave, ki jih je kongres povzel iz cerkvenih dokumentov zadnjih datumov in nam jih predočil v naših konkretnih argentinskih okoliščinah, tudi brez dvoma nam nalagajo težko odgovornost in naloge.

Popoldanska pobožnost v petek, 10. oktobra, je bila posvečena misli „Marija in ljudska pobožnost“. Omenili smo že našo slovensko udeležbo. Bil je to osrednji dogodek kongresnih množičnih sveča-

nosti, občestvena prireditve, kakršne doslej Mendoza še ni doživela. Pred vzvišenim oltarjem na cestnem nadvozu pri spomeniku Kondorja se je na obsežni ravni avenide „del acceso este“ zbrala v štirih procesijah z vseh strani vélike Mendoze tisočglava množica od blizu in daleč za približno en kilometer dolžine. Marijino „prisotnost“ so pričevale tudi vremenske okoliščine. Nad šest mesecev že nismo imeli dežja. V noči in v dopoldanskih urah pa je v obilni meri deževalo in ozračje se je izdatno ohladilo. Za začetek zbiranja in procesije pa se je zjasnilo in posvetilo je sonce. Mísli so nam kradoma uhajale na fatimske dogodke...

Računajo, da je bilo prisotnih nad dvesto tisoč vernikov. Posamezne skupine so prihajale zbrane okoli svojih Marijinih podob. Radio Nacional je prenašal po vsem državnem omrežju dogajanje, premišljevanja in molitev rožnega venca, ki so mu glasno sledile množice vseh štirih procesij ob svojih prenosnih sprejemnikih v rokah. Marijine pesmi so donele nad vso Mendozo; vse je navdušeno pelo v dolgih prevodih po mendoških ulicah in cestah. Med sv. mašo, ki so jo koncelebrirali s kardinalom Aramburujem vsi kardinali, škofje in na stotine duhovnikov, je navdušenje prekipevalo preko ogromne množice, ki je spet vneto sodelovala v molitvi in petju.

Več sto duhovnikov in redovnic

je po vsem obsežnem prostoru delilo sv. obhajilo. Po končani maši je petje in vzklikanje Mariji prikipelo do viška. Vse je še prepevalo, vzklikalo Mariji ter pelo priložnostne popevke h kongresu, ko so se v pozne večerne ure množice v gručah vračale peš na svoje domove ali pa na zbirališča, kjer so jih čakali skupni avtobusi.

Toda isti večer je Mendoza doživela še drug nepozaben dogodek. Že tja k polnočnim uram se je zbrala na stadionu mladina. Zgodilo se je nekaj komaj verjetnega. Stadion, ki more sprejeti vase do 45.000 ljudi, je ta večer napolnila — mladina sama. Zopet je valovalo nad njim marijansko petje, odmevala preko njega molitev rožnega venca in se je dvigala z njeгаа prošnja za mir.

Pomemben nagovor je imel čilenski kardinal Silva Henríquez, ki je zastavil vprašanje, je li možno, da bi se dva naroda, ki sta se porodila iz krvave žrtve in se družno borila za svobodo, ne mogla sporazumeti in bi za košček zemlje žrtvovala svoj mir...

Posebno zanimiv pa je bil govor škofa msgr.-ja Zazpeja na zbrano mladino. Lahko bi rekli, da so v njem zajete smernice za osebno oblikovanje človeka in bogat delovni program za delo v mladinskih organizacijah. Nekaj njegovih misli! —

Evangelizirati se pravi posodobiti zgodovino odrešenja, prenoviti kulturo, preobraziti človeka, obnoviti družino, mobilizirati mla-

dino. Evangelizirati pomeni sajati, da je nemožno vedno možno; da je razvoj zgodovine v božjih rokah; da je nasilje znamenje slabosti in da je skromnost znak moči; da je erotičnost živčna bolezen in čistost srca zdravje; da je ljubezen močnejša kot sovraštvo in da je najskromnejši izraz hvaležnosti več vreden kot vse stvarstvo.

Evangelij je nova molitev, nov človek, novo življenje. Pomeni opustitev načela „imeti več“ in ga zamenjati z „biti več“; nadomestiti „trošenje“ z „dajanjem“, „uživanje“ s „služenjem“, „užitek“ s „čutom dolžnosti“.

Za poživitev in prenovitev vrednot je treba zamisliti in živeti življenje družine, ki je enotna, stalna, rodovitna in oznanjevalka evangelija.

Mladina se mora posvetiti prizadevanju, da bo v svojem življenju pripravljena na žrtve; da bo v njem izpolnila svoje dolžnosti; da bo o svoji prihodnosti odločala v molitvi, v iskanju nasvetov in v premišljevanju; da bo svoja nagnjenja znala disciplinirati in svoji razumski sposobnosti dala dozoreti, da se bo odločila za neki resen poklic.

K veselemu delu rožnega venca, ki ga je na zborovanju molila navzoča mladina, je dodal prošnjo Mariji, naj mladino pripravi za bodoči „žalostni del“, za moč v prenašanju življenjskih preskušenj in trpljenja.

Vrhunec slavnostnega kongres-

nega razpoloženja, ki je do solz ganilo in prevzelo stadion, katerega je tokrat napolnilo do 50.000 ljudi, je verjetno dosegla sobotna prireditev, posvečena duhovništvu. Mendoški nadškof je posvetil v tem veličastnem trenutku štiri svoje bogoslovce. Nepopisno je bilo navdušenje in duhovno ganotje, ko je ob sklepu vseh obredov 200 mladih bogoslovcev obšlo ves stadion med viharim pozdravljanjem. Ves stadion se je združil v en sam objem ob zavesti vzvišenega poslanstva božjega služabništva med nami. Nad 400 duhovnikov je med mašo delilo sv. obhajilo.

V nedeljo zjutraj se je mladina zbrala v velikem parku k svojemu stanovskemu zborovanju in sprejela zaobljube za evangelizacijo domovine. Osnovno misel bi povzeli na kratko: Cerkev potrebuje, da se prepustite Marijinemu vodstvu za vodenje bratov h Kristusu.

Dopoldne pa je bilo posvečeno sklepni slavnosti na stadionu. Znotraj in zunaj se je zbralo do 60.000 ljudi. Papežev legat je v zaključni besedi dejal: „Poudariti moram prvenstveno vlogo mladine, katere odziv in sodelovanje sta dala temu narodnemu kongresu posebno oznako in duha, ki bosta ostala nepozabna.“

In še je povzel poslanico s kongresa: „Prenesimo v naše vsakdanje življenje, uresničimo v njem sklepe o veri, ljubezni, resnici in složnosti, ki so jih tu potrdili. In

zato vas vprašam: Ali sprejmete to obveznost?" — In preko vsega stadiona in po zvočnikih je vsemu svetu zadonela mogočna pritrditev: „Dá!“...

Če bi povzeli osnovne misli, kakor so se razvijale na vseh posameznih sestankih in zborovanjih, konferencah in razgovorih, bi jih označili v kratkih besedah:

- 1 — Družina — mora postati avtentična domača Cerkev, in to na znotraj in na zunaj.
- 2 — Mladina — naj bi ji bil Kristus pot, resnica in življenje; naj bi ji bil odrešenje in sreča, središče njenega udejstvovanja, njenih odnosov in čustvovanj.
- 3 — Duhovniški poklici — naj bi družine in njeni mladi člani prisluhnili božjemu klicu.

K vsemu pa je treba poudariti še naslednje sklepne besede sv. očeta:

„Danes se zaključuje marijanski kongres; toda njegovi sadovi ne smejo prenehati.

Sinovi in hčere, zdaj velja za vse nova doba — Kristus, ki je umrl in vstal, nam je zapustil poslanstvo: Pojdite in učite vse narode... in učite jih spolnjevati vse, kar sem vam zapovedal.“ —

Slovenci smo v svojem krogu zaključili kongres s skupno mašo v nedeljo popoldne pri ss. mercedarkah. Bilo je to istočasno tudi slovo od rojakov, ki so odhajali iz Mendoze.

Somaševali so msgr. Orehar in

gg. Horn ter Cukjati. V mašnem nagovoru se je msgr. Orehar pomudil pri razmišljanju o svetem rožnem vencu; za sklep smo še vsi zapeli „Marija, pomagaj nam sleherni čas!“ Nato pa smo se zazrli v milostno podobo Marije Pomagaj, ki nas je tako milobno gledala z oltarja, ter prisluhnili njenim poslovilnim besedam. Zbor je zapel Riharjevo „Z Bogom! — dan's Marija pravi“. In orosile so se nam oči ob Njenih obljubah: „Za vas bom prosila, oj, z Bogom, preljubi“...

Pred Slovenskim domom so se končno buenosaireški prijatelji ob prisrčnem slovesu naložili na svoj avtobus, ki jih je po tolikih bogatih doživetjih odpeljal domov.

V pričevanje, kako je Marijina navzočnost te dni vse povezala v medsebojni prisrčnosti in ljubezni, naj še pristavimo, da so v nedeljo popoldne in v pozne polnočne ure ob glavni cesti iz Mendoze stale ob straneh kilometre dolge vrste Mendoščanov in v ganotju pozdravljale v skupnih avtobusih odhajajoče romarje, ki so pravtako s solzami v očeh in s klici Mariji segali skozi okna v roke „bratom in sestram“. Bilo je zopet tiho nepopisno, skrivnostno duhovno razpoloženje, ki je vladalo vse kongresne dneve nad Mendozo in je tudi ob vsaki priložnosti na množičnih prireditvah prišlo do izraza z navdušenim pričevanjem za medsebojno ljubezen in mir v Kristusu...

Prof. B. Bajuk

Poslanstvo krščanskih družin v našem času

**Tema 5. redne škofovske sinode v
Rimu od 26. septembra do 25.
oktobra 1980**

Škofovska sinoda, zborovanje zastopnikov vseh katoliških škofov, je sad II. vatikanskega cerkvenega zbora. Na njej pastirji Cerkve razpravljajo o aktualnih vprašanjih. Doslej je bilo šest škofovskih sinod: pet rednih in ena izredna.

Na prvem zborovanju škofovske sinode v letu 1967 so razpravljali o obnovi zakonika cerkvenega prava, o ateizmu, o obnovi bogoslužja in semenišč ter o mešanih zakonih. Na drugi, izredni, škofovski sinodi dve leti pozneje so govorili o odnosih med škofovskimi konferencami in svetim sedežem ter med škofovskimi konferencami samimi. Na tretji sinodi v letu 1971 je bil govor o službenem duhovništvu in pravičnosti na svetu. Četrta sinoda je v letu 1974 govorila o evangelizaciji današnjega sveta. Na peti sinodi pred tremi leti so razpravljali o katehezi v našem času. Na zadnji pa je bilo na vrsti vprašanje: Poslanstvo krščanske družine v današnjem svetu.

Daljna in bližnja priprava 5. redne škofovske sinode

Daljna priprava ima svoj začetek v letu 1977, ob sklepu 4.

redne sinode. Na njej so izvolili 12 škofov, ki naj bi bili v svetu tajništva. Papež Pavel VI. pa je izbral še tri škofove. V Svetu so tako bili poleg glavnega tajnika nadškofa Tomka, Slovaka, ki po vojni živi v Rimu in je star 56 let, kardinali: Anglež Hume, Nemec Höffner, Francoz Etchegaray, Italijan Felici, Kanadčan Carter, Brazilec Lorscheider, Argentinec Primatesta, Pakistanec Cordeiro, Filipinec Sin in Afričana Thiandoum ter Otunga, trije nadškofje: Ukrajinec Hermaniuk, Severnoameričan Bernardin, Afričan Hurley in škof D'Souza iz Indije.

Svet tajništva je bil v stalnih stikih s papežem in s škofovskimi konferencami sveta. Sveti oče pa je neprestano dajal smernice. Na praznik Marijinega vnebovzeta, 15. avgusta, 1980 je objavil posebno pismo, v katerem je prosil škofove, duhovnike in sploh vse vernike, naj molijo za dober potek sinode. V ta namen je sestavil tudi posebno molitev, ki se glasi:

„Bog Oče, od tebe prihaja vsako očetovstvo na nebu in na zemlji, ti si Ljubezen in Življenje; daj, da bo vsaka človeška družina na zemlji s pomočjo tvojega Sina Jezusa Kristusa, rojenega iz

Žene in Svetega Duha, studenca božje milosti, postala pravo sveetišče življenja in ljubezni za rodove, ki se vedno obnavljajo.

Tvoja milost naj vodi zakonce, da bodo mislili in delali za blagor svojih družin in vseh družin na svetu.

Daj, da bodo mladi našli v družini trdno oporo za svojo plemenitost in rast v resnici in ljubezni.

Daj da bo ljubezen, utrjena z zakramentom sv. zakona, premagala slabosti in krize, skozi kate-re morajo včasih naše družine.

Daj, končno, te prosimo, po posredovanju svete nazareške družine, da bo Cerkev med vsemi narodi sveta uspešno opravljala svoje poslanstvo v družini in po njej.

Vse to prosimo iz srca Tebe, ki si Življenje, Resnica in Ljubezen, v edinosti s Sinom in Svetim Duhom. Amen.“

K pripravi sinode spadajo tudi razna imenovanja. Za glavnega poročevalca, ki naj bi nekako usmerjal in vodil vse delo, je Janez Pavel II. izbral nemškega kardinala Ratzingerja (53 let), nekdanjega profesorja na nemških univerzah in sedaj Münchenskega nadškofa. Predsedstvo zborovanj je delegiral trem kardinalom. Izbrani so bili Primatesta iz Argentine (61 let), Picachy iz Indije (64 let) in Gantin iz Afrike (56 let). Za posebnega tajnika sinode je določil mehikanskega škofa Barragana. Njemu v pomoč pa je bilo deset izveden-

cev: francoski zakonski par in 8 duhovnikov: dva Italijana, Nemec, Američan, Francoz, Poljak, Urugvajec in Zairec.

Slovesen začetek 26. septembra 1980

Škofovsko sinoda se je začela v petek, 26. septembra. Sikstinska kapela je bila kraj prvega srečanja. Tam so bili zbrani: sv. oče Janez Pavel II., vseh šest patriarhov vzhodnih Cerkva, veliki nadškof Slipyj (88 let), ki se zasedanj zaradi bolezni ni mogel udeleževati, šest metropolitov vzhodnih Cerkva, 37 afriških škofov, 44 ameriških pastirjev, 21 Azijcev, 5 iz Oceanije in Avstralije, 41 evropskih zastopnikov, 10 predstavnikov zveze višjih redov, 20 prefektov rimskih uradov, glavni tajnik nadškof Jožef Tomko, 24 članov, ki jih je imenoval sveti oče, posebni tajnik in 10 izvedencev ter 43 opazovalcev, med njimi 16 zakonskih parov in mati Terezija iz Kalkute.

S svetim očetom so somaševali trije predsedniki — delegati in glavni tajnik. V nagovoru na zbrane člane sinode je papež povedal, zakaj so se zbrali, in poudaril velik pomen družine za Cerkev. Družina, domača cerkev, je najmanjša celica Cerkve, v kateri Kristus uči, vodi in posvečuje. Cerkev spremlja družine skozi vse se in žalostne dni.

Popoldne istega dne je že bilo 1. zasedanje. Kardinal Prima-

Družina dr. Janka Brumca in ge. Marjete roj. Pergar po krstu trojčk v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši: hčerka Nancy Marcela in sin Janez Martin ter trojčke Marija Lavra, Marija Kristina in Marija Cecilija.

testa je kot prvi predsednik — delegat pozdravil sv. očeta Janeza Pavla II. Glavni tajnik nadškof Tomko je poročal o delu sinode od zadnjega zasedanja in orisal pripravo nove sinode. Za njim pa je povzel besedo kardinal Ratzinger. Orisal je položaj sodobne družine, podčrtal božji načrt z družino in nakazal naloge, ki stoje pred nami. Sodobna družina, ki ima različno podobo v različnih deželah, je na številnih krajih v krizi. Zgrešena je težnja, ki hoče družino polagoma ukiniti. Očetovstvo je potisnjeno v ozadje. Vloga matere in žene je nejasna, večkrat celo zmaličena. Sinodalne očete je kardinal opozoril, da je zakon sveta stvar,

stalna ter odgovorna naloga in nerazvezljiv. Pred Cerkvijo, učiteljico in materjo, stojijo odgovorne naloge, ki zadevajo zaročence, mlade zakonce in mlade družine.

Potek škofovske sinode: intenzivno delo

Za skrbno izdelanim referatom kardinala Ratzingerja, ki je bil luč vsega razpravljanja, so bila na vrsti splošna zasedanja, posveti malih skupin in spet zborovanja vseh udeležencev, navadno dopoldne in popoldne, ob nedeljah pa so bile verske slovesnosti.

Že prvi teden se je oglasilo 160

škofov, 21 pa jih je poslalo primerne predloge.

Nemški kardinal Höffner, predsednik nemške škofovske konference, je govoril o treh ideologijah, ki škodujejo današnji družini. Te so: pretirana neodvisnost od človeške in božje avtoritete, upiranje institucijam in težnja, naj se vzgoja otrok prepusti skupnostim.

Nadškof Quinn, predsednik severnoameriških škofov, je opozoril na potrebo jasne razlage katoliškega nauka po okrožnici Humanae Vitae — o posredovanju človeškega življenja —, ker med verniki vlada negotovost.

Brazilski kardinal De Araujo Sales je poudaril, da morata evangelij in papežev nauk navdihovati delo sinode.

Malgaški kardinal Razafimahatratra je naglasil potrebo inkulturacije: evangelij naj se življenjsko sreča z obstoječimi kulturami dežele, ki ima svojo družinsko tradicijo.

Irski kardinal O'Fiaich je pribil, da Cerkev potrebuje dobre družine, ki naj bodo zgled zakramentalnega značaja zakona, radosti in miru ter družinske molitve.

Novi milanski nadškof Martini je dejal, da je družine treba prebuditi, da se bodo zavedale svojega dostojanstva in poslanstva.

Mati Terezija je govorila o svojih dramatičnih izkustvih med najsiromašnejšimi. Potrkala je na srca škofov z besedami: „Škofje,

siromaki potrebujejo vaše ljubezni. Dajte jim jo po svetih duhovnikih. Siromaki so up in rešitev človeštva.“

Dr. Norbert Martin, nemški sociolog, in njegova žena Renata, filologinja, starša štirih otrok, sta opozorila na potrebnost zakonske duhovnosti. Sredi razrušenih tradicionalnih vezi in velikih zahtev mora sodobna družina izoblikovati lastno „družinsko kulturo“.

Še bi lahko naštevali misli sinodalnih očetov in svetovalcev, a pomanjkanje prostora nam to odsvetuje. Nikakor pa ne smemo mimo tehtnih besed nadškofa Šuštarja.

Besede slovenskega metropolita 29. septembra 1980

Slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar je 29. septembra spregovoril in sicer kot drugi govornik na popoldanski seji. Govoril je v imenu jugoslovanske škofovske konference.

V svojem poročilu glede stanja zakona in družine v Sloveniji in po vsej Jugoslaviji je poudaril, da so njihove težave podobne težavam v drugih deželah, izstopajo pa štirje posebni problemi: 1. vedno manjša je navzočnost krščanskih in človeških temeljev v zakonu in družini, 2. zelo hitro narašča število ločitev, ki se kasneje ne morejo več poročiti, 3. splav izgublja v zavesti ljudi svoj negativni preznak, ljudje vse bolj nanj gledajo kot na biološki po-

V počastitev Kristusa Kralja je Slovensko gledališče Buenos Aires uprizorilo 22. in 23. novembra 1980 v Slovenski hiši v režiji Maksa Borštnika misterij don Pedra Calderona de la Barca: „Veliki oder sveta“ (Foto Marko Fink).

seb, 4. povečuje se število mešanih zakonov, zlasti takih, ko je eden ali pa kar oba zakonca krščena, vendar ne verujeta več, kar zelo slabo vpliva na poznejšo versko vzgojo v družini.

Slovenski metropolit je nadalje predlagal nekatere smernice. Posebej je nakazal tri: 1. zakon in družino je potrebno bolj kot doslej obravnavati v luči stvarjenja, 2. jasno je treba opredeliti krščanski značaj zakona in družine in opozarjati na potrebne pogoje za njuno uresničitev, 3. poskrbeti moramo za razumljivejšo izročanje razodetih resnic in jih primerno in sprejemljivo utemeljevati, da jih bodo verniki

in vsi ljudje dobre volje lažje razumeli, sprejeli in uresničevali v svojem življenju.

Danes lahko Cerkev, je sklenil svoj govor nadškof Šuštar, družinam v stiskah veliko pomaga, obenem pa ima lepo priložnost, da pokaže, da je pripravljena s svojim jasnim in časovnim potrebam primernim učenjem služiti sodobnemu človeku.

Poročilo kard. Ratzingerja in delo v 11 skupinah

Dne 6. oktobra je kardinal Ratzinger v šestih točkah podal sklepno poročilo dotedanjega dela. Poudaril je, da je iz prebra-

nih referatov lahko opaziti dve struji glede metode dela. Na eni strani stojijo sinodalni očetje, ki trdijo, da ni potrebno oblikovati nobenih novih formulacij, druga skupina pa vztraja, da je glavna naloga duhovniške pastorale, da razvija nauk Cerkve. Nato je orisal socialno, ekonomsko, politično in kulturno stanje, v katerem žive krščanske družine. Pribil je, da sta tako kapitalizem kot tudi marksizem škodljiva za družine. Njuna zakonodaja odobrava splav in razvezo zakona. Družino je nadalje definiral kot „domačo Cerkev“. Podčrtal je važnost spovedi, evharistije, skupne molitve in krščanske vzgoje družinskih članov. Kot zadnjo točko pa je poudaril potrebo primerne pastorale

Po Ratzingerjevem poročilu se je začelo delo v enajstih skupinah. Latinsko govorečo skupino, ki je štela le 10 članov, je vodil kardinal Felici. Slovenski metropolit dr. Šuštar je bil v nemško govoreči skupini, ki jo je vodil kardinal Höffner. Kardinal Pironio je vodil tretjo špansko-portugalsko skupino. V tej sta bila tudi kardinal Primatesta in škof Quarracino, glavni tajnik CELAM-a.

Od 13. do 15. oktobra so na skupnih zborovanjih poročali zastopniki jezikovnih skupin. Latinska jezikovna skupina je poudarila potrebo po jasnem nauku o ciljih zakona. Nemško govoreča skupina se je zavzela za globjo utemeljitev okrožnice Huma-

nae Vitae. Španska skupina je opozorila, da se sodobna družina spreminja. V središču zanimanj treh angleško, dveh francosko, treh špansko-portugalskih, nemška, italijanska in latinsko govoreče skupine so bili nadalje listina družinskih pravic, neločljivost zakonske zveze, vprašanja ločenih in ponovno civilno poročenih parov, zakoni, ki jih sklepajo kristjani, ki niso več dejavni verniki, mešani zakoni, nauk okrožnice Humanae Vitae in družinska pastoralala.

Dne 20. oktobra je kardinal Ratzinger sinodalnim očetom predstavil shemo poslanice krščanskim družinam in 43 predlogov za svetega očeta. Naslednje dni se je med sinodali razvijala živahna debata. Na vrsti so bile volitve tako za sprejem poslanice kot tudi 43 predlogov. V tem času so tudi izvolili nove članke sveta sinode, ki bo zborovala v letu 1983 in bo govorila o mladini.

Tako je prišel 25. oktober, dan sklepa škofovske sinode. Sinodalni očetje so se zopet zbrali v Sikstinski kapeli. Glavni tajnik nadškof Tomko je svetemu očetu izročil poslanico in 43 sinodalnih predlogov. Poslanico so takoj objavili. Sinodalni predlogi pa bodo kaŕipot novi okroŕznici, katero bo sveti oče izdal pod naslovom: Poslanstvo krščanske družine v današnjem svetu.

Med zahvalno sveto mašo je papeŕ Janez Pavel II. imel po-

memben govor, ki je vodilna nit vsega sinodalnega razpravljanja in bo luč Cerkvi, ki stoji na pragu dvajsetega stoletja.

V govoru je izrekel pristrčno zahvalo Bogu Očetu in Sinu in Svetemu Duhu, vsem sodelavcem, vsem sinodalnim očetom in njihovim pomočnikom, vsemu božjemu ljudstvu za molitve in vsestransko pomoč.

Nato je poudaril, da je sinoda globlje spoznala božji načrt o družini, jasneje si načrtala pastoralno delo in se bolj poglobila v težave in veselje zakonskega in družinskega življenja. Sadova škofovske sinode se zrcalita v poslanici krščanskim družinam in v 43 predlogih, ki so veliko bogastvo in dragoceni zaklad.

Nadalje je sveti oče govoril o dveh glavnih usmeritvah sinode: o doktrinalni in praktični. O doktrinalni, ki mora ostati zvesta božjemu načrtu, in o praktični, ki jo morata označevati ljubezen in spoštovanje do vsakega človeka.

Papež je tudi dejal, da je sinoda podčrtala resnico o nerazvezljivosti zakona in potrdila cerkveno prakso, ki ne dopušča prejema zakramentov ločencem in ponovno civilno poročenim. Dodal je, da sinodalni očetje vabijo duhovnike, naj pomagajo tem bratom in sestram, da se ne bodo počutili izločeni iz Cerkve. Ker so krščeni, morejo in morajo sodelovati v cerkvenem življenju z molitvijo, s poslušanjem božje besede, z navzočnostjo pri evharistični daritvi ter pri širjenju usmiljenja in pravičnosti. Takšni ljudje morejo prejeti zakrament sv. evharistije le, če iskreno sprejmejo takšno obliko življenja, ki ne nasprotuje nerazvezljivosti zakona, to je, če se ne moreta ločiti, morata resno obljubiti, da bosta živela v popolni zdržnosti in istočasno ne dajala pohujšanja.

Končno so sinodalni očetje potrdili nauk okrožnice Pavla VI. o pravilnem uravnavanju rojstev.

Sinoda je še govorila o dostojanstvu in poslanstvu žene in matere, varuhinje „domače Cerkve“ ter o poklicanosti krščanskih družin k svetosti, bistvenemu znaku Kristusove Cerkve.

Peta redna škofovska sinoda je bila vsekakor zgodovinskega pomena, ki bo sedanjim in bodočim rodovom zvezda vodnica na razburkanem morju sveta.

Alojzij Starec

Kdaj bo Baraga svetnik?

Sem med tistimi, ki so o svetniškem Baragi mnogo brali in govorili o njem, občudovali njegovo čudovito, a izredno težko misijonsko pot, njegove za nas nedosegljive vrline in se mu priporočali v lastnih težavah; med tistimi, katerim je prirasel k srcu s svojo veliko slovensko ljubeznijo, vero in vdanostjo v božjo voljo, s katero je prenašal bolečine samote, tujega okolja, nerazumevanja, zapostavljanja in prezira, mrz srca in duše; med tistimi, ki so bili že na številnih slovesnih razglasitvah med blažene in svetnike in zato skoraj nepotrpežljivo čakajo, kdaj bo med njimi zablestelo tudi Baragovo slovensko ime.

V to mojo razpoloženost je padlo pismo prijatelja Matije, tajnika Baragovega odbora za Latinsko Ameriko, iz Argentine, v katerem mi omenja skoraj iste misli in želi vedeti kaj več tudi v imenu drugih slovenskih Baragovih častilcev. Tako sem se odločil, potrkal na vrata univerze Urbaniane v Rimu, kjer se izobražujejo gojenci za delo v misijonskih deželah, in vstopil. Sprejel me je kot vedno s smehljajem, z dobrohotnostjo in preprostostjo prijatelj, edini slovenski strokovnjak za vprašanja postopkov za razglasitve med blažene in svetnike, glavni tajnik te univerze,

mariolog in teološki profesor na univerzi Antonianum in na Urbaniani, avtor številnih znanstvenih člankov in del, frančiškanski pater dr. Bruno Korošak, ki sam že dolgo dobo spremlja tudi Baragov postopek. Po krajšem prijateljskem kramljanju, sem prešel v živo: **KDAJ BO BARAGA SVETNIK?**

Sledil je dolg, prijeten razgovor, vrsta vprašanj in odgovorov; vse je bilo posvečeno iskreni slovenski želji: dati čimprej Baragi svetniški sij.

Povzetek tega razgovora poklanjam prijatelju Matiji in vsem Baragovim častilcem.

Kaj vse je potrebno, da se kak postopek prične in konča z razglasitvijo za blaženega in svetnika?

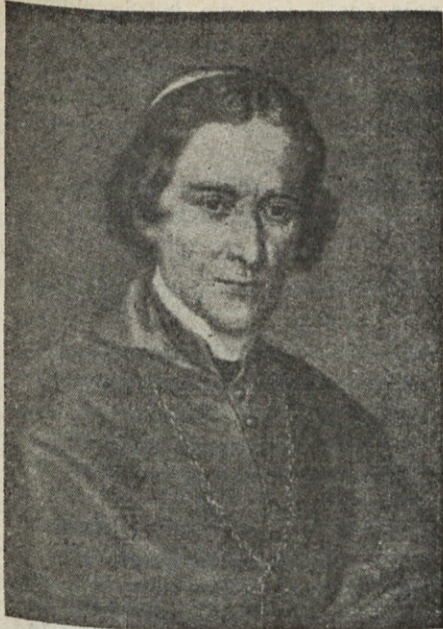
Vsak postopek za razglasitev za blaženega in svetnika — je pričel p. Bruno —, mora iti skozi pet obdobj:

I. Najprej je potreben škofijski postopek;

II. tega nato predlože pristojni kongregaciji v Rimu (ki bi v svetu odgovarjala ministrstvu);

III. sledi apostolski postopek.

IV. Po apostolskem postopku kongregacija izda potrebne odloke;

V. sledi priprava za slovesni obred proglasitve za blaženega (beatifikacija). Kasneje po krajšem postopku in novih čudežih pa še za svetnika (kanonizacija).

K I — V škofiji

V škofiji, kjer je božji služabnik živel in deloval, je treba dobro pripraviti tri postopke:

1) Postopek zbiranja spisov: najprej je treba zbrati vse spise svetniškega kandidata; potrebna je velika skrbnost pri delu, izvirnost listin, priprava potrebnih prevodov in podobno.

2) Postopek o svetniškem slovesu. Potrebno je skrbno preiskavati vse njegove kreposti in vrline,

stalen dober glas o njegovem svetništvu in glasove o morebitnih čudežih po njegovi priprošnji.

3) Postopek o češčenju božjega služabnika. Potrebno je dokazati, da božjega služabnika niso nikjer uradno in javno častili kot svetnika, ampak da so se mu samo zasebno in osebno priporočali.

K II — V Rimu

Ves glavni postopek poteka po- slej v Rimu. (Predložitev škofij- skega procesa kongregaciji.)

Vse listine o izvršnih omenjenih treh postopkih v škofiji je po- trebno poslati v pregled komisiji za razglasitev za blažene in svet- nike v Rimu.

1) Pristojni pooblaščenci kon- gregacije podrobno pregledajo spise, zahtevajo dopolnitve, poja- snila in nadaljnje zbiranje spisov, skrbno prouče zbrane dokaze o svetniškem življenju kandidata in podobno.

2) Prav tako odrede napravo prevodov in prepisov. Potrebno je napraviti Pregled in poročilo (po- sitio) o do sedaj zbranih doka- zih za potrditev svetniškega živ- ljenja in delovanja božjega slu- žabnika in za upravičenost po- stopka za njegovo razglasitev za blaženega in svetnika. **Do tu je prišel postopek, ki se tiče božjega služabnika našega svetniškega škofa in misijonarja Friderika Ba- rage.** Po skrbnem pregledu vseh podatkov kongregacija lahko zah- teva nadaljnje podatke in poja-

snila. Sledi redna seja kongregacije o imenovanju posebne komisije, ki bo nadaljevala s postopkom. Komisijo imenuje s posebnim odlokom sveti oče.

3) Po končanem pregledu zadnjih spisov in dokazov kongregacija sedaj izda prvi dokončni odlok, s katerim potrdi, da ne obstaja nobeno javno češčenje božjega služabnika. — Ko je vse to gotovo, prično s tretjim obdobjem, ki obsega

K III — Apostolski postopek

Apostolski postopek poteka v Rimu, istočasno pa tudi v vseh škofijah, kjer je živel in deloval bodoči svetnik.

Ta apostolski postopek se deli v

- 1) postopek o svetniškem slovesu,

- 2) postopek o posameznih krepostih bodočega svetnika in

- 3) postopek o posameznih čudežih.

V ta namen kongregacija imenuje izvedence, doktorje, teologe in potrebne strokovnjake. Pri tem delu pomagajo postulatorju, to je od cerkvenih oblasti imenovanemu pooblaščenцу, ki posreduje pri kongregaciji in ji nudi potrebna pojasnila, spise, dokazila in podobno, njegovi pomočniki, pospeševalci postopka v posameznih škofijah, ki so mu že od vsega početka postopka na voljo.

Ko so vsi ti postopki končani in listine poslane kongregaciji, jih v kongregaciji še enkrat pregledajo, rešijo poslednje dvome in

nejasnosti, nato pa izdajo sklep, s katerim potrdijo veljavnost vseh dosedanjih postopkov. Nato izda kongregacija nadaljnje odloke in sicer:

K IV — Odloki rimske kongregacije

- 1) o svetniškem slovesu,
- 2) o veljavnosti dosedanjih postopkov,
- 3) o posameznih krepostih,
- 4) o posameznih čudežih in
- 5) o zanesljivosti, primernosti in upravičenosti razglasitve za blaženega in svetnika.

K V — Priprave za razglasitev za blaženega in svetnika

Tako pridemo do poslednjega obdobja postopka. Kongregacija obvesti svetega očeta, da božjega služabnika brez nadaljnega z vso zanesljivostjo, primernostjo in upravičenostjo razgласi za blaženega in s krajšim postopkom in novimi čudeži za svetnika.

V kakšnem obdobju pa je naš Baragov proces?

Škofijski postopek je bil končan in predložen pristojni rimski kongregaciji — mi je odgovoril p. Bruno. Tu so nadaljevali z deli in smo tako danes sredi drugega obdobja glavnega postopka. Baragov postopek bo potem moral iti še skozi tri nadaljnja opisana obdobja.

Čeprav je že leta 1873, komaj pet let po smrti našega svetni-

škega škofa Ireneja Friderika Barage (umrl je 19. 1. 1868), duhovnik Anton Kuhls javno izrazil upanje, da bo Apostolski sedež škofa Barago kmalu imenoval za blaženega in svetnika, je nadaljeval p. Bruno — je moralo preteči sto let, da je rimska kongregacija za razglasitve za blažene in svetnike lahko pričela z uradnim pregledom škofijskega postopka.

Pobudo proglasitve Barage za blaženega in svetnika vodi in izvaja predvsem ameriška Cerkev, v prvi vrsti marquetska škofija, kjer je naš božji služabnik Baraga živel in deloval kot misijonar in škof. Vzporedno s to pobudo pa poteka naša slovenske Cerkve. Pri vseh delih Slovenci sodelujejo z Američani in pomagajo pri zbiranju listin in vseh ostalih delih, ki so potrebna za nadaljevanje postopka. Nemogoče je na tem mestu imenovati vseh tistih, ki v Baragovi rojstni fari, v Ljubljani, v Sloveniji in drugod po svetu po svetu posamič ali povezani v Baragove zveze in odbore sodelujejo z vso požrtvovalnostjo s pospeševalci procesa, kakor ni mogoče imenovati vse množice vernih Slovencev, ki z molitvijo, žrtvami in češčenjem Barage vneto trkajo na božja vrata in prosijo Boga in božjo Mater za božjo milost Baragove razglasitve za svetnika. Za vse omenjam samo naša slovenska pastirja: pok. dr. Pogačnika in sedanjega ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šuštarja.

Pokojni nadškof je zvesto sledil utripu srca slovenskih vernikov in venomer iskal nove možnosti in posredovanja, da bi postopek potekal čim hitreje. Po tej poti je takoj nadaljeval naš sedanjí metropolit, ki prav te dni, med škofovsko sinodo v Rimu, daje postopku nove pobude, nov zagon in nove razsežnosti. Za postopek in njegov čim hitrejši razvoj pa se zavzemajo tudi ameriški škofje in verniki kot škof Hickey in msgr. Darcy.

Po zaslugi zadnjih dveh marquetskih škofov, msgr. Tomaža Noa, ki je umrl 13. marca 1977, in msgr. Karla Aleksandra Salatke, so 29. septembra 1972 skrbno pripravili in zaključili vse tri potrebne postopke v škofiji. Postopek o zbiranju vseh spisov, tiskanih knjig in rokopisov je izvedla posebna zgodovinska komisija pod vodstvom Slovenca Jožefa Gregoriča, ki ji je uspelo zbrati preko 700 izvirnih Baragovih pisem in preko 50 njegovih knjig. Franče Jaklič, p. Hugo Bren in p. Bernard Kotnik so s svoje strani zbirali in v tisku objavili zgodovinske vire o Baragovih krepostih in o njegovem svetniškem slovesu. Msgr. Zryd in msgr. Szoka pa sta se posvetila pričevanju o čudežih. Temu delu so se pridružili nešteti drugi — v Ljubljani zlasti prelat dr. Vilko Fajdiga —, ki jih tu ne moremo imenovati.

Po tridesetletnem delu, ki je bilo polno truda, napora in težav, je škof Salatka imenoval v Marque-

ttu člane cerkvenega sodišča, ki je vse tri škofijske potopke meseca avgusta in septembra 1972 uradno pregledalo, odobrilo in zbralo v 14 obsežnih svežnjih listin, ki so bili izročeni pristojni rimski kongregaciji konec leta 1972.

Tako je Baragov postopek prišel v Rim in s tem prešel v drugo obdobje od petih, ki so potrebni za razglasitev za blaženega in svetnika. V tem drugem obdobju poteka tudi danes.

Stirinajst svežnjevi listin o Baragi je pristojna kongregacija v Rimu pričela uradno pregledovati januarja l. 1973. Ker so bile vse listine pripravljene v angleščini, je bilo treba najprej **prevesti** vseh 14 svežnjevi listin **v italijanščino**. To prevajanje je **vzelo ogromno časa**.

Za pregled spisov, ki so bili napisani v slovenščini, nemščini, angleščini, francoščini in v indijanskih narečjih, so v kongregaciji takoj imenovali **izvedence**, ki so rimski pristojni **kongregaciji že sporočili**, da v vseh Baragovih spisih **res veje svetniški duh in se blesti svetniška duša**.

Za tisk dokazov o izrednem krepostnem življenju in svetniškem slovesu je bil sprva določen p. Jakob Wolf, OFM cap., potem pa Nelson Daniel Rupp. Kazno pa je, da omenjeni ameriški pooblaščenec svojega dela ni končal do kraja. Pred časom se je vrnil v ZDA,

Tudi pregled postopka o češče-

nju svetniškega Barage še ni pričel.

Z Baragovim postopkom smo torej prešli — kot smo že omenili — v prva dela drugega obdobja glavnega postopka.

O čudežih, za katere imamo kar lepo število dokazov, bodo izvedli temeljit pregled in novi postopek šele potem, ko bo sveti oče imenoval posebno komisijo za apostolski postopek.

Koliko časa pa lahko še traja ta apostolski postopek?

P. Bruno je z njemu lastno potrpežljivostjo zaključil:

Apostolski postopek lahko traja še dolga leta.

Za proglasitev božje služabnice E. Seton za blaženo je sveti oče uvedel apostolski postopek leta 1911, za blaženo pa je bila razglašena šele v svetem letu 1975.

Za sv. Janeza Nepomuka Neumana se je ta postopek pričel že l. 1888, za svetnika pa je bil proglasen šele l. 1977.

Upajmo, da bo novi cerkveni zakonik ugodil želji škofov, da bi bil za razglasitev za blažene dovolj škofijski postopek in odobritev pristojne rimske kongregacije in da bi nadaljnji postopki ostali v veljavi samo za razglasitev takih svetnikov, ki jih žele častiti verniki po vsem svetu. Skupno z vsemi slovenskimi verniki, ki občudujejo in časte Barago in nestrpnostno čakajo na njegovo razglasitev za blaženega in za svetnika, sva s p. Brunom zaželela, da bi se to čimprej zgodilo.

kaj pravite?

PROGRAMI TV

Kaj se Vam zdijo programi TV, na katere sem tako zelo navezana, kot npr. Videoshow? Se vam ne zdi, da navaja k dialogu v družini, da je zelo aktualen in da so teme, o katerih razpravlja, zelo važne? Tudi je v protikomunističnem duhu.

Vaše vprašanje ima dva dela, zato bo imel dva dela tudi moj odgovor. Najprej, kaj mislim o videoshowih? Se strinjam z vami. Videoshowi so redno res dosti dobri in zdravi programi in tudi vodenjeni na zanimiv in prijeten način. Tudi to je res, da morejo zbuditi koristen družinski dialog. Gre seveda za razpravljanje, pri katerem vsa čdo pove svoje mnenje in je zato naravno, da se z enim mnenji lahko strinjamo, z drugimi pa ne. Pa tudi to ima svojo

dobro stran, da nas sili k samostojnemu mišljenju in presojanju.

Drugo pa je vaše vprašanje, kaj mislim splošno o programih naše argentinske (oz. bolje buenosaireske) TV? Redko gledam TV, zato vam ne morem dati svoje lastne utemeljene sodbe. A ravno pred kratkim je izšla v znani katoliški reviji El Criterio (14. avgusta 1980, str. 449-451) ocena naše TV in ker gre za resno in katoliško revijo, se smemo zanesti na njeno sodbo. Zato vam iz te revije podam glavne misli o naši TV. Takole pravi med drugim: „Kulturna raven argentinske TV je v zadnjih 15 do 20 letih izredno nizka. Neprimerno veliko je uvoženih serij, medtem ko so argentinski teleteatri pod vsako kritiko: napačno dramatični in solzavi, ki poveličujejo sentimentalnost, pogosto tudi najbolj nizko gizdalinstvo. Po drugi strani se novinarski, kulturni in vzgojni programi dajejo ob urah, ko ni veliko gledalcev, in povrh tega je tem programom odmerjen le majhen odstotek oddaj. Večino programov, zlasti ob urah masivnega gledalstva, izpolnjuje TV s teleteatri, programi dvomnega humorja in otročjih zabav. Dobri športni in otroški programi se oddajajo v urah, ko večina ljudi ne more biti pred televizijskimi aparati. Na naši TV vidimo tudi skoro vedno iste obraze, iste programe, ki redno do skrajnosti podcenjujejo dober okus in kulturno stopnjo gledalcev.

Kot vidite — zelo ostra kritika o naši TV, a vsaj v bistvu gotovo pravilna. Dodal bi s svoje strani samo še eno opombo: tudi propaganda (trgovska) je vsa v duhu potrošniških načel, ki so v nasprotju z zdravim krščanskim gledanjem na življenje.

DUHOVNIŠTVO IN POROKA

Ko je duhovnik posvečen, se to razume, da je poročen s Cerkvijo. Zakaj se potem dela razlika med duhovnikom, kateremu se dá dovoljenje, da se poroči, in pa možem ali ženo, ki ima v zakonu nemogoče življenje — vendar ne dobi dovoljenja za ločitev? Je to pravično?

O tem sem že pisal v DŽ, zato bom tokrat bolj kratek. Reči, da je duhovnik poročen s Cerkvijo, je lepa podoba, a samo podoba. Hoče povedati, da je duhovnik tako predan službi Cerkvi, kot je žena v zakonu v ljubezni predana svojemu možu.

Z duhovništvom pa ni nujno in bistveno zvezana dolžnost celibata (obveznost ostati neporočen). Celibat je uvedla Cerkev sama. Vemo namreč, da so duhovniki v prvih krščanskih stoletjih bili redno poročeni moške in da je šele nekako v 4. stoletju Cerkev uvedla obveznost duhovniškega celibata. Pa še to le v zahodnem delu Cerkve, medtem ko vzhodna katoliška Cerkev še danes ne pozna celibata kot obveznosti za duhovnike. Vzhodni duhovniki so poro-

čeni moške (le škofje ne smejo biti poročeni, zato so ti vzeti izmed menihov). Duhovniški celibat je torej cerkven, ne božji zakon, zato more Cerkev od tega zakona dati tudi spregled. To je v zgodovini sicer redko storila, a po 2. vatikanskem koncilu je postala precej širokosrčna v dajanju spregledov od duhovniškega celibata, kadar so imeli prosilci težke razloge za to. Sedanjí papež Janez Pavel II. pa je spet prenehel z usliševanjem teh vrst prošenj.

Čisto druga stvar pa je nerazvezljivost krščanskega zakona. Krščanski zakon je nerazvezljiv po božji, ne le cerkveni uredbi, zato od tega zakona nobena oblast, ne cerkvena ne božja, ne more dati spregleda. Nerazvezljivost je bistvena lastnost krščanskega zakona, zato ni možen spregled od nje.

Iz povedanega je, upam, jasno, zakaj Cerkev more duhovnika odvezati od dolžnosti celibata (čeprav takšen ostane še naprej duhovnik, le da se mu prepove izvrševanje duhovniške službe), ne more pa ločenemu zakoncú dovoliti, da bi se znova poročil, ker te oblasti nima.

PROSILNA MOLITEV

Ne razumem, kako je to: po eni strani pišejo, naj prosimo Boga tudi za vsakdanje malenkosti, za dušo in telo, po drugi strani pa, da Boga obračamo po svoji volji, ne da mu služimo, ampak

da se ga poslužujemo. Sedaj res več ne vem, prositi ali ne, prositi, naj se zgodi božja volja, saj se bo ta tako in tako zgodila.

Bogu je brez dvoma všeč, da mu vse svoje zadeve, časne in duhovne, priporočamo v svoji molitvi. Seveda moramo duhovnim in večnostnim stvarjem dajati večjo važnost, ker jo tudi res imajo. Časne stvari, kot so zdravje, materialno blagostanje in podobno, imajo le relativno vrednost, so le sredstva, da moremo primerno služiti Bogu in bližnjemu. Lahko pa nam postanejo ovira, če smo nanje neredno navezani in jim dajemo v svojem življenju važnost in mesto, ki jim ne gre. Zato moramo za časne dobrine prositi pogojno, naj nam jih Bog dá, če in v kolikor nam bodo v duhovno korist. In vsi vemo za nevarnost, da bi bili v svojih molitvah preveč zaskrbljeni prav za materialne dobrine. To bi seveda ne bilo prav.

Ugovor pa, češ, saj se bo božja volja tako in tako zgodila, naj jaz prosim ali ne, ne drži. Bog je v svoji večnosti, ko je naredil načrt mojega življenja in dogodkov sveta, upošteval tudi moje molitve in jih je takorekoč že vnaprej uslišal (čeprav je to le človeško govorjenje, ker za božjo večnost ne obstoji noben „preje in pozneje“). Tako imajo moje molitve dejanski vpliv na moje življenje in bi brez teh moje življenje bilo drugačno, in bo tudi moja večnost drugačna, ker sem v življenju molil. Res je torej, da se bo v vsem končno zgo-

dila božja volja, a na božje odločitve so moje molitve imele svoj vpliv. Če sem se na primer v skušnjavah zatekel k Bogu, sem skušnjava premagal, če bi Bog predvidel, da v skušnjavi nisem molil, bom padel, ne, ker bi Bog hotel, da sem padel, ampak ker je Bog pripustil moj padec, ker je od večnosti predvideval, da se v tišti skušnjavi nisem obrnil nanj na pomoč.

TEŽAVE S SV. PISMOM

Kaj naj storim, da bom rajši brala sveto pismo? Vsako drugo versko knjigo bolj z veseljem berem, sveto pismo mi pa ne gre.

Ne vem, kaj je razlog, da vam sveto pismo ne gre. Morda so vam stvari že preveč znane, zato ne zbuja več pravega vašega zanimanja. Nekatere stvari so tudi zelo težke, zlasti v Pavlovih pismih (še sam sv. Peter je to čutil), druge so nam preveč odmaknjene po času in prostoru (nekateri knjige Stare zaveze). Praktično navodilo bi bilo tole: ne mučite se s svetim pismom, če vas ne privlači. Bo že prišel spet čas, ko boste z veseljem segli po njem. In ne mislite, da ste vi edini, ki imate te težave. Berite tiste duhovne in verske knjige, ki vsebujejo krepko in zdravo duhovno hrano, bodisi da vam širijo in poglabljajo versko znanje, bodisi da prebuja in hranijo v vašem srcu pravo pobožnost.

Lojze Kukovica

Nekdo, ki je naša neizbežnost

Bog.

Beseda, ki postaja v slovarju 20. stoletja čedalje večji tujek.

Enozložnica, ki izpuhteva v razpoloženski izdih in postaja medmet: Bog, kakšno vreme!

Bog.

Najljubeznivejše, kar se dá reči o njem, je to, da je danes nezanimiv.

Sicer je vprašanje, kaj je za nas, prav tako mlahave kakor histerične sinove njenega veličanstva Potrošnje, sploh še zanimivo. Kaj? Saj nam gre na zehanje že ob vesoljskem opasilu z Luno: kozmodromi so nas že začeli pitati z dolgočasjem.

Kaj šele Bog, ki se ne potrudi niti toliko, da bi nas dolgočasil s televizijskimi nastopi.

Le kam bi na primer spodrinila Boga anketa — **Naštej po vrsti predmete, ki so predmet tvojega zanimanja** — ki bi hotela danes prikazati lestvico človekovih interesov?

Komaj je mogoče dvomiti, da bi rezultat te ankete v svojem splošnem povprečju Boga kratkomalo izrinil iz konkurence. Zadnja avtomobilska znamka, zadnja meddržavna nogometna tekma, zadnja inačica maxi-mode — vse to bi se plasiralo pred Bogom. Kdove, ali se ne bi celó izkazalo, da bolj kot Bog zanima na primer moški svet zadnji zvezljaj kravate, ženski

svet pa zadnji tip kopalk. Za premnoge bi bil Bog na lestvici njihovih zanimanj na dnu, kolikor bi sploh predstavljal nekaj, kar je vredno zanimanja.

Bog je postal manj kot „odvečna hipoteza“: postal je kratkomalo nezanimiv. Umaknil se je na rep človeške slovnice in postal medmet. Pa še kot medmet ni nenadomestljiv. Saj lahko rečemo tudi: Hudič, kakšno vreme! Ali kratkomalo, brez nepotrošniških implikacij: Kakšno smrkavo vreme!

A kaj, če bi na primer v omenjeni anketi nadomestili postavko Boga s Soncem? Bi se mar Sonce kaj bolje odrezalo? Kdo se prav zaprav zavestno zanima za Sonce? Kolikerim je predmet njihove intimne pozornosti? Peščici specialistov-zvezdoslovcev, ki odtujeni v svojih opazovalnicah lovijo v svoje aparate njegove plinaste viharje in njegove ognjene madeže. A vsi drugi — kdaj se pravzaprav zanimajo zanj? Na predvečer izleta, kolikor bo od sonca odvisno, ali se nam bo izlet izplačal. Ali na vrhu gore, ko zaviti v meglo čakamo, da nam sonce postreže z razgledom premaganih strmin. Pred trgatvijo, ko nam je na tem, da pridemo do vina s primerno alkoholno gradacijo.

Pa tudi v teh primerih nas

prav malo zanima Sonce kot táko, ta kralj našega planetarnega sestava. Nič nas ne zanima njegova astronomska identiteta, na primer njegova masa ali njegov sestav, njegovo potovanje v smeri Herkulovega ozvezdja. Zanima nas to, kar imamo od njega, njegova svetloba in toplota, v čisto koristnostni funkciji našega izleta ali gradacije našega vina. Z eno besedo, zanima nas samó v funkciji vremena: praktično za nas Sonce ne pomeni nič več kot atmosfersko predstavo. V naši zavesti dejansko igra manjšo vlogo kot na primer naša denarnica.

In vendar ostaja dejstvo, da je vse zemeljsko zelenje od sonca. Da vse zemeljske vode tečejo od sonca. Da kri v naših žilah polje od sonca. Da vse, kar miga na našem planetu, od najmanjše travnate bilke do največje hidrocentrale živi od sonca. Sonce je proizvajalec vseh barv, pospeševalec vseh rasti, motor vseh vodá, črpalka vseh krvi.

Kakor se bo začela ta vesoljska baterija ohlajevati, bo to istočasno, v zmeraj zaznavnejši transmissiji, ohlajevanje planeta. Stopinja manj v njegovi žareči masi bo stopinja manj v ritmu vsega, kar živi. Po osmih minutah, kolikor ta življenjski tok potuje skozi prostorja do nas, bo ta stopinja manj pomenila klopot manj v naših potokih, žarek manj v zeleni avreoli rastlinstva, vzgib manj v planju naše krvi. Kakor se bo Sonce ohlajevalo, tako bo na zem-

lji napredovala fronta tišine, teme, ledu. Ko bo Sonce ugasnilo, bo zemlja samo še oslepljena krogla, povita v ledenik. Saj je dovolj že nekaj minut popolnega sončnega mrka, da zaznamo v stvarstvu grozljiv memento, ko listje na drevesih uvene in celó ptice potihnejo...

Lahko nam je torej Sonce popolnoma nezanimivo. Lahko nam zaposluje našo zavest manj kakor naša denarnica. Ostaja dejstvo, da v Soncu smo in bivamo: da smo sinovi Sonca.

Podobno nam je lahko tudi Bog povsem nezanimiv. Lahko ne zaposluje niti obrobja naše zavesti. A kaj, če je Bog sonce, ki poganja celotno tovarno veselja? Če v Njem smo in bivamo? Če smo sinovi tega Boga? In če ob Njegovem mrknjenju spreleti stvarstvo memento absurda, v venenju misli in v molčanju src?

(Bo še)

Alojz Rebula

.....

PESEM O LJUBEM BOGU

Če bi Bog ne bil neskončen,
mestece v zalivu,
bi se ne izplačalo ob mreži
ne trpeti,
ne umreti — z radovednostjo.

Čujte, palme sap mahálastih!

Ker če bi Bog ne bil
Neskončen Dih,

bi nun in ženinov
zblaznele violine
v toplo zvezdno noč.

Vladimir Kos

Cerkev v Sloveniji med leti 1953 - 1961

Prvih osem let po vojni je bila slovenska Cerkev popolnoma brezpravna: kako pa je bilo z njo drugih osem let?

Značilnost v razvoju odnosov med Cerkvijo v Sloveniji in državo prvih osem let po vojni je bila popolna brezpravnost Cerkve, združena z neprestanimi poskusi režima, da vernost zatre, verne telesno ali duševno uniči in Cerkvi izpodreže korenine. Režim Cerkve ni mogel streti, prizadejal ji je pa ogromno škodo.

Brezpravnost katoliške Cerkve je močno škodovala ugledu Jugoslavije v zahodnem svetu, od katerega je bila le-ta po ločitvi od Moskve gospodarsko vedno bolj odvisna. Režim je spoznal, da mora ubrati druge poti.

Zakon o verskih skupnostih

27. maja 1953 je Beograd objavil Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti. Zakon je na videz širokosrčen, saj navaja ustavna poročila za verske skupnosti:

— Vera je zasebna stvar državljanov, verske skupnosti so v izvrševanju opravil in obredov svobodne, lahko izdajajo svoj tisk, poučujejo v cerkvah in župniščih, lahko imajo svoje šole za duhovnike.

— Verski obredi se smejo vršiti v cerkvah in prostorih, ki so neposredno okoli njih, za krst se zahteva dovoljenje vsaj enega od staršev.

— Na željo vernika sme duhovnik k njemu tudi v bolnico in internat.

— Nihče ne sme ovirati vernikov pri udeležbi pri verskih opravilih.

— Prepovedana je zloraba verskih opravil, pouka, tiska in obredov v politične namene.

Zakon je torej ustvaril videz pravnosti, kar je bilo važno za ugled države v zahodnem svetu. A razlago zakonov si je pridržal režim: samovoljno je lahko odločal, kdaj se je kdo proti zakonu pregrešil. Tako je dal zakon režimu dejansko v roke sredstvo za administrativno preganjanje Cerkve.

Verski tisk

Po omenjenem zakonu je bil dovoljen v Jugoslaviji verski tisk in sicer v okviru splošnih predpisov o tisku. Kako pa je bilo z verskim tiskom v Sloveniji v resnici?

Namesto *Oznanila* v Ljubljani in *Verskega lista* v Mariboru je začela izhajati v Novi Gorici *Družina* (1953). Torej namesto dveh listov eden, pa še ta na slovenskem obrobju. Veroučnih knjig še ni bilo moč tiskati, čeprav so bile močno potrebne. Prvi primerni molitvenik, čeprav skromen po obsegu in opremi, je izšel šele 12 let po vojni; ta molitvenik, *V občestvo združeni*, je doživel več ponatisov. V Mariboru je izšel prevod celotnega svetega pisma, delno v ponatisih.

Velike težave pri tiskanju knjig je imela Družba sv. Mohorja v Celju. Stavci so prek delavskega sveta izjavili, da knjig z versko vsebino ne bodo stavili. Najbrž je bil ta upor „spontan“! Tako je morala poiskati Mohorjeva družba manjše tiskarne na robu Slovenije, s svojimi knjižnimi izdajami pa seveda ni mogla pravočasno med ljudi.

Leta 1956 je papež naslovil na škofove, duhovnike in vernike v zahodni Evropi posebno pismo *Dummaerenti animo* (*Medtem ko z žalostnim duhom*). V njem je papež izrazil zaskrbljenost in trpečim milijonom vernikov sočustvovanje in jim priporočil stanovitnost v veri, ki naj bi prejemala moč iz molitve. Zvezne oblasti v Jugoslaviji so tiskanje in širjenje tega pisma prepovedale. „Zadnje papeževo pismo,“ je zapisala *Borba*, „je izraz sovražstva. Sploh pa se Vatikan ni omejil samo na to, da pokaže sovražstvo do Jugoslavije, temveč naravnost hujška naše ljudstvo, naj se upre za koniti vladi.“

Seveda je *Nova pot*, glasilo duhovniškega Cirilmetodijskega društva, redno izhajala. Prav tako njen *Organizacijski vestnik*. Saj sta oba pisala režimu naklonjeno.

Verske šole in cerkve

Omenjeni zakon je verskim skupnostim dovoljeval ustanavljanje šol za duhovniški naraščaj. V Sloveniji je bil tedaj en sam tak zavod in sicer v Vipavi. Ne ljubljanski ne mariborski škof nista dobila dovoljenja za ustanovitev podobnih zavodov. Prav tako ni oblast vrnila Cerkvi škofovih zavodov v št. Vidu pri Ljubljani, ki jih je bila spremenila v vojašnico. Slovenski gimnazijci, ki so se odločili za duhovniški poklic, so morali v srednješolske verske zavode na Hrvaško: v Djakovo, Zadar ali Pazin.

Mariborsko bogoslovje je bilo že v začetku vojne predstavljeno v Ljubljano. Tako je bilo namesto dveh bogoslovnih učilišč le še eno, po vojni sta se pa tudi obe bogoslovji združili. V tem drugem obdobju po vojni se ni to nič spremenilo.

Zaradi režimskega pritiska se je za duhovniški poklic odločalo le malo srednješolcev. Za vso Slovenijo je bilo v tej dobi posvečenih poprečno 10 do 12 novomašnikov na leto, kar je bilo spričo potreb vsaj trikrat premalo.

Z agrarno reformo je država razlastila (1955) 10 župnij na Kočevskem: vzela jim je vse premoženje s cerkvami vred.

Preganjanje duhovnikov in vernikov

Ničkoliko duhovnikov je bilo (1955, 1956) obsojenih in kaznovanih, češ da so „zlorabili“ verska opravila, pouk, tisk in obrede v politične namene ter vzbujali in razpihovali versko nestrpnost, sovraštvo ali razdor.

Na papirju so bile vernikom njihove pravice zagotovljene, v resnici pa so se dogajale čudne stvari. Jugoslovanski škofje so tedaj zapisali: „Toda obžalovati je treba, da učitelji in drugi šolski funkcionarji izvajajo pritisk na otroke in dijake, da bi jih odvrnili od zahajanja v cerkev, od božjih služb in cerkvenih slovesnosti. Nekateri učitelji gredo celo tako daleč, da dijakom grozijo s slabimi ocenami, če se bodo udeleževali božjih služb. Ta pritisk se je razširil na starše, od katerih je bilo zahtevano, naj svojih otrok ne pošiljajo v cerkev, ker bodo sicer izgubili službo ali pokojnino in občutili druge neprijetne posledice... Dalje moramo poudariti, da besedilo sicer zelo liberalno proglašča svobodo verskega življenja za vse državljane, da pa so mnogi naši državljani prisiljeni, da se tej svobodi odrečejo. Mnogi uslužbenci državne uprave in zlasti tisti, ki so zaposleni v šolstvu in šolski upravi, si kratko in malo ne upajo zahajati v cerkev ali se udeleževati verskih obredov. Ne upajo se poročati v cerkvi ali dajati krstiti svoje otroke... Študentom v dijaških domovih je bilo praktično onemogočeno iti v cerkev, duhovni-

kom je bil pogosto preprečen obisk bolnikov in umirajočih po bolnicah in domovih za stare in onemogle. Položaj oseb v vojaški službi, po kaznilnicah in poboljševalnicah je še slabši...“ (Med plenarno konferenco v Zagrebu, 20. do 23. novembra 1960).

Motnje verskega pouka

Tudi svoboda verskega pouka po cerkvah in drugih za to določenih prostorih je bila na papirju zajamčena. „Kljub temu pa so nekateri sodniki kaznovali duhovnike,“ so zapisali jugoslovanski škofje v omenjenem pismu, „ki dajejo verski pouk v kapelah in majhnih cerkvah na področju svoje župnije. V mnogih primerih so bili duhovniki kaznovani tudi zato, ker so dajali verski pouk otrokom, ki so k pouku prišli prostovoljno, a brez pismenega dovoljenja staršev. Dalje skušajo nekateri šolski ravnatelji preprečiti otrokom udeležbo pri verskem pouku s tem, da z njimi krivično ravnajo in uporabljajo druga nezakonita sredstva. V nekaterih krajih so krajevne oblasti celo izsiljevale od staršev izjave, da svojim otrokom niso dajali dovoljenja za udeležbo pri verskem pouku.“

Posledice režimskega pritiska na verski pouk so bile vidne. Rednega verouka se je npr. v šolskem letu 1958/59 udeleževalo le 55,3% (od 15. do 19. leta) ter 1,4% študentov na vseučilišču.

Izigravanje škofov

Režim je skušal izigravati škofo

med seboj in v odnosu do apostolskega sedeža.

Ker sta se zdela ljubljanski in mariborski škof oblasti preodporni, je ta dala dovoljenje za odprtje malega semenišča novogoriškemu administratorju, torej na robu Slovenije. Isto se je zgodilo z verskim listom, kot smo že omenili.

Po prekinitvi diplomatskih odnosov z Vatikanom je Beograd močno pritisnil na beograjskega nadškofa Ujčića, da bi ta v imenu škofov sklenil z režimom neko obliko sožitja. Vatikan je opozoril v pismu nadškofa Ujčića, da je za takšno sklepanje pogodb pristojen le Apostolski sedež, to pismo pa je prišlo v roke oblasti. Notranji minister Ranković ga je v parlamentu izredno ostro napadel, objavila ga je Borba, pa pri tem izpustila enega bistvenih delov pisma, tistega namreč, kjer je pismo govorilo o pripravljenosti Apostolskega sedeža za pogajanje z jugoslovansko vlado,

če ta prizna bistvene pravice Cerkve.

Vlada je nato še večkrat silila jugoslovanske škofo k sklenitvi neke vrste sožitja.

Sklep

Značilnost druge „osemletke“ po vojni so bile torej tele: vse krivice iz prvega obdobja so ostale; zakon o pravnem položaju verskih skupnosti je dal Cerkvi enakopravnost le na papirju; režim je preganjal Cerkev administrativno in ji s tem prizadejal veliko škodo; kljub vsemu je ljudstvo ostalo večinoma verno.

Ponovno se sprašujemo, kdaj bo prišel čas, ko bodo krivice iz prvega in drugega obdobja po vojni poravnane, kolikor je to sploh še možno. Brez čistih preteklih računov ne more noben narod graditi čiste prihodnosti.

(Naša luč)

Kardinal Višinski kritizira razkošje

Na Poljskem so praznovali od 5. do 12. oktobra „teden usmiljenja“. V pastirskem pismu, ki so ga prebrali pri vseh božjih službah, je kardinal Višinski opozoril na „stanovanjsko stisko, pomanjkanje zdravstvene oskrbe v mnogih tovarnah in nečloveške delovne pogoje. Ni treba potovati v druge dežele, da bi spoznali, kaj je mogoče v lastni deželi s pametno zakonodajo izboljšati, kajti stiska je

očitna. Sredstva javnega obveščanja ne bi smela zakrivati potrebne družbene reforme z razkazovanjem vojaške moči. Takšno razkazovanje ni nič drugega kot spodbujanje k sovraštvu.“

Posebno ostro je kardinal Višinski kritiziral „razkošno življenje nekaterih članov partije in vlade, medtem ko drugi doma in na delovnem mestu životarijo, kar je v popolnem nasprotju z načeli družbene pravičnosti. Vladati pomeni služiti,“ je končal Višinski svoje pismo.

Odgovornost kristjanov za današnjo in jutrišnjo Evropo

1. Stojimo na pragu 3. tisočletja krščanskega štetja. Zdi se, da gre človeštvo naproti negotovi prihodnosti. Mnogi živijo v skrbah in nemiru. Ta položaj nas, evropske škofo, sili k skupni besedi o odgovornosti kristjanov za danes in jutri.

2. To izjavo objavljamo ob romanju evropskih škofov v Subiaco na proslavo 1500-letnice rojstva sv. Benedikta, potem ko smo lani slavili 1600-letnico smrti sv. Bazilija. Tako Bazilij kot Benedikt sta močno vplivala na našo kulturo. S svojim življenjem in s svojo besedo je Benedikt pričal za evangelij Jezusa Kristusa. On in samostani, ki so nastali v naslednjih stoletjih pod njegovih vplivom, so bistveno pripomogli, da je Evropa postala domovina razvitega človeštva. Zato ga ni brez vzroka papež Pavel VI. razglasil za zavetnika Evrope.

3. Povezani v isti veri v Jezusa Kristusa bi radi ljudem našega časa, posebno še tistim, ki skupaj z nami živijo v Evropi, oznanjali upanje. Prepričani smo namreč, da more dati evangelij smisel in izpolnitev vsemu, kar živi v zgodovini ljudi in družbe. Združeni z naslednikom apostola sv. Petra

iščemo, kako bi živeli v cerkveni skupnosti, ki presega vse meje.

4. Zavedamo se, da si v preteklosti in sedanjosti mnogi ljudje želijo več svobode, več pravičnosti in več miru na osebni in družbeni ravni. Tudi mnogi kristjani se zavzemajo za ta ideal in Cerkev je po opominih zadnjih papežev podpirala njihove težnje. V istem smislu bi radi tudi mi kot odgovorni v naših krajevnih Cerkvah prispevali svoj delež k današnji in jutrišnji Evropi. Skupna izjava ima po našem mnenju v sedanjem položaju poseben pomen.

5. Z mnogimi sodobniki ugotavljamo v Evropi bogate darove in obetajočo prihodnost, hkrati pa tudi težave in probleme. Četudi se moramo omejiti le na nekatere znake, hočemo vsekakor omeniti, da stiki in srečanja najrazličnejših vrst pomagajo k izboljšanju medsebojnega razumevanja in ta pripravljenost pomagati in zavest odgovornosti do človekovih pravic, posebno pravic ženske in otroka, naraščata. Ugotavljamo, da raste tudi iskanje smisla življenja predvsem pri mladini, da raste tudi splošno prizadevanje za pravičnost, mir in osvoboditev od vsake vrste zatiranja kakor tudi

volja po spravi med narodi, ki so se tako dolgo med seboj bojevali. Istočasno pa tudi ne smemo prezreti, da smo priče novih oblik revščine, negotovosti pri brezposelnih, pri tujih delavcih in beguncih, da v mnogih deželah praktično ne spoštujejo človekovega življenja in človekovih pravic; občutimo energijsko in gospodarsko krizo, strmoglavljanje družbenih sistemov in ideologij, rastoče nasilje, oboroževalno tekmo in strah pred vojno. Vse to daje dovolj vzrokov za strah, obupovanje in nemir pri mnogih ljudeh.

6. Nimamo tehničnih rešitev ali modelov, ki bi jih mogli ponuditi za premaganje teh težav. Naša posebna naloga je mnogo bolj oznanjevanje evangelija. Mi pa smo prepričani, da je evangelij luč, ki razsvetljuje vsakega človeka in celotno človeštvo sedaj in vedno, prepričani smo, da se ob izpovedovanju svoje vere v Jezusa Kristusa s tem zavzemamo tudi za spoštovanje in dostojanstvo človeka, kakor tudi za pravičnost in mir.

I. ZA BOLJ ČLOVEŠKO EVROPO

7. Krščanska vera nas uči, da je človek ustvarjen po božji podobi, četudi je ta podoba pogosto popačena z grehom.

8. Jezus je „podoba nevidnega Boga, prvorojenec vsega stvarstva“ (Kol 1, 15) in „obenem tisti popolni človek, ki je Adamovim otrokom vrnil bogopodobnost, po-

pačeno začeni s prvim grehom“ (CS 22). On daje človeku razumeti, kaj pomeni biti človek in kakšen je njegov cilj: prek smrti je poklican k vstajenju in večnemu življenju.

9. Jezus Kristus je prišel, da da povabi človeka k svobodi, ki je do takrat niso poznali, in sicer vabi celega človeka, vsakega človeka, vse ljudi, tudi tiste, ki so potisnjeni ob stran in jih družba zanemarja. On je odprl ljudem brezprimerno bodočnost, ki je močnejša kot vse nasprotnne sile, močnejša kakor smrt.

10. Tej podobi človeka je evropska kultura vtisnila svoj pečat. Nam bo ta podoba človeka vedno najgloblji temelj človekovega dostojanstva. V zavesti, da mora ta vidik krščanske vere soodločati pri naši kulturi, si hočemo škofje, ob sodelovanju z drugimi krščanskimi Cerkvami in vsemi ljudmi dobre volje, prizadevati za takšno Evropo ljudi in narodov in ne samo za Evropo tehničnega in organizacijskega napredka.

1. Človekove pravice — človeška Evropa

11. Priznati moramo, da je Evropa še daleč od tega, da bi vsakemu človeku omogočila življenje v polnem spoštovanju njegovega dostojanstva in njegove svobode. Kljub napredku na številnih področjih so človekove pravice po eni strani ogrožene zaradi zlorabe svobode vse do zahteve po pravicah neomejenega potrošništva,

po drugi strani pa zaradi izgubljanja človekove osebe v družbi. Človekovo dostojanstvo mnogokje žrtvujejo slepi veri v napredek. Nadaljnja ogrožanja so totalitarizem, terorizem in uporaba nasilja. Opozoriti moramo tudi na nespoštovanje pravice do življenja nerojenih otrok, na omejevanje verskega udejstvovanja kakor tudi na možno ponižanje človeka na zgolj delovno silo in na zgolj gospodarski dejavnik.

12. Cerkev ne sme molčati toliko časa, dokler so ogrožene človekove pravice. Kakor papež Janez XXIII. in njegovi nasledniki, tako so tudi posamezni škofje in škofjske konference dvignile svoj glas, da bi zavarovale soljudi in narode pred krivico in nasiljem. Pozdravljamo splošno izjavo o človekovih pravicah iz leta 1948 in izjavo evropskih držav za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, „vključno svobode misli, vesti, vere ali prepričanja za vse, ne glede na raso, spol, jezik in vero“. (2) Žal moramo s papežem Janezom Pavlom II. ugotavljati, da takšne izjave ostajajo deloma le pri črki. (4) Zato se moramo še bolj zavzeti za človekove pravice. Zakaj le tedaj bo človek popolnoma zavarovan, če bomo zares spoštovali njegovo dostojanstvo na vseh področjih. Naš najpomembnejši prispevek bo v tem, če si bomo z vsemi ljudmi dobre volje neutrudno prizadevali za vzgojo, katere temelj je neomejeno spoštovanje človekovega do-

stojanstva in iz tega izvirajoče ustrezne dolžnosti v Evropi in v svetu.

13. Tukaj se moramo omejiti le na nekatera vprašanja, ki se nam zdijo posebno pereča.

a) Človeško življenje

14. Človekovega življenja, ki je božji dar, se ne smemo samovoljno dotikati. Zavarovanost življenja je človekova osnovna pravica. V mnogih evropskih državah ga zapostavljajo s splavom, strahovanjem in nasiljem. Nasproti temu moramo naglašati, da ima vsak človek od trenutka spočetja do naravne smrti pravico do življenja in da ga mora zato vsak človek in človeška družba v vsem obsegu ščititi.

b) Zakon in družina

15. Zakon in družina sta zelo pomembna temelja za človeka vredno življenje in za družbo. Danes sta ta temelja ogrožena zaradi popačenja zakonske ljubezni, družinskega samoljubja, prevladujočega potrošništva, lahkotnosti pri razvezi zakona in zaradi posega v pravice staršev. Bolj kakor kdaj morajo „vsi, ki imajo vpliv na občestva in družbene skupine, učinkovito prispevati k izboljšanju zakona in družine“. (4) S koncilom ponovno naglašamo dostojanstvo zakonske ljubezni in družine, kakor tudi njene naloge za vso družbo. To pomeni: zakonci imajo pravico živeti skupaj. To

v družini

EVANGELIJ — Z OČMI ZAKONCEV

Družina v počitniškem času

Poletje je tukaj. Sonce, toplota, a tudi izleti, dopusti, morje, hribi, gozdovi. Zakonci in družine odhajajo po zrak, lepoto, moč, sproščenost, veselje, srečanja, doživetja. Nekateri iščejo tudi počitnice od zakonskih ter družinskih obveznosti...

Kristjana bosta preživela tudi te sončne in vroče dni v medsebojni ljubezni in ponovnem podarjanju, v odpiranju lepote narave svojim otrokom, v srečanju z

velja tudi za inozemske delavce. Starši imajo pravico vzgajati svoje otroke in otroci so upravičeni živeti v družini. Teh pravic ne smemo omejevati iz ideoloških, gospodarskih ali političnih razlogov. Po drugi strani pa družina le tedaj izpolnjuje svojo polno nalogo, če se odpira večji skupnosti in prispeva k skupni blaginji. (Konec prihodnjič.)

znanci in prijatelji. Tudi v takem vzdušju in okolju bosta iskala Kristusove besede zase in za svoje z očmi zakoncev.

Eno telo

Tisti čas so k Jezusu pristopili farizeji, da bi ga skušali. Rekli so: „Ali je možu dovoljeno ženo odsloviti iz katerega koli vzroka?“ Odgovoril jim je: „Ali niste brali, da ju je stvarnik od začetka ustvaril kot moža in ženo in rekel: ‚Zaradi tega bo mož zapustil očeta in mater in se bo pridružil svoji ženi in bosta oba eno telo.‘ Zatorej nista več dva, ampak eno telo. Kar je torej Bog združil, tega naj človek ne loči“ (Mt 19, 3-6).

Jezus

Najin dopust je za oba najlepši čas v letu, da ne govoriva o otrocih, ki kar norijo ob misli, da bomo šli spet na morje. Najlepši čas

je zato, ker smo samo enkrat v letu lahko tako brezskrbno in neprekinjeno skupaj. A tudi zato, ker si enkrat v letu po končanem dopustu enega — dopisujeva. (Otroci z materjo ostanejo na morju.) Takrat si poveva največ in najgloblje stvari. Zanimivo, da je čas poletnega počitka za naju tudi čas posebnega srečanja z Bogom. Tiste maše v obmorskih cerkvicah so nekaj svojevrstnega. A tudi v hišici, kjer takrat stanujemo, vzamemo v roke sv. pismo nekako drugače. Čutiva potrebo, da odkrivava tudi tukaj med nama njega, Jezusa, ki naju je združil pred desetimi leti. Jezus — na dopustu z nama... Navadno se ga spominiva, ko nama je hudo. Tokrat sva vesela njegove navzočnosti in misliva nanj, ko nama je zelo lepo.

Farizeji

Imamo seveda čisto počitniški red ali nered. Zjutraj včasih malo poležimo. Potem pa kmalu na sonce, v morje, z vsemi otroki v majhen čoln, in odveslamo. Ob obali srečujemo druge ljudi, družine, osamele kopalce, pare in parčke, otroke, odrasle in starejše ljudi. Koliko različnih usod! Ob nekem srečanju je bilo prav nerodno. Nismo mogli drug mimo drugega. Mož, naš znanec iz poklicnega življenja, ni bil preveč v zadregi, ko sva ga videla na dopustu — s tujo žensko. Začel je razlagati, da gre za počitek in sprostitvev. Da je dovolj razlogov in vzrokov za to. Bila sva presenečena in prizadeta. Najprej zato, ker nisva vedela, da

je v njegovem zakonu kakšna večja razpoka. Potem pa sploh zaradi takega pogleda, ki nama je sicer znan, saj sva o njem dovolj brala in slišala, a ga tako od blizu kot tokrat še nisva srečala. Obnemela sva, se pozdravila, poiskala otroke, ki so se brezskrbno igrali z valovi ob obali, in odveslala. Ali je možu dovoljeno?

Vzroki

Nocoj prebirava Jezusov najbolj jasen odgovor na to zelo podobno in zapleteno vprašanje. Niti malo ne obsojava svojega znanca. Celo razumeva ga. Res nima prijazne žene. Obenem se nama smilijo on, žena in oba otroka. Ali je rešitev v tem, da jo odslovi, čeprav samo v srcu? Tudi Kristusu so se smilili ljudje, grešniki, med katerimi sva tudi midva. Morda sva se danes prvič zbala za najino zakonsko zvestobo, o kateri pravzaprav še nikdar nisva veliko razmišljala kot o najinem problemu. Res, vedno sva se imela rada, zelo rada. Tudi otroci so naju povezovali. Zdaj pa naenkrat pred nama stoji problem, ki je tako ostro zarezal med dva, ki sta se nekoč iz ljubezni in pred Kristusom poročila. In midva ju poznavava. Iščeva vzroke, ki bi naju mogli ločiti. S strahom opazava, da jih je veliko. Od tistih morečih malenkosti, ki se vlečejo iz dneva v dan, od jutra do večera, pa do večjih in velikih kriz. Pa vendar nisva nikoli pomišljala, da bi naj to bil povod ali vzrok za ločitev — razen ločitev čustev za kakšen

tihi dan, prejšnja leta včasih mor-
da tudi za en teden.

Le kako bi mogla drug drugega
odsloviti! Dala sva se drug druge-
mu. Prenašala sva napake drug
d drugega in si odpuščala. Iz naji-
nega ljubezenskega združenja so
prihajali otroci. Svoja prizadeva-
nja, uspehe in poraze, veselje in
žalosti sva prepletala z mislijo na
Boga, z udeležbo v življenju Cer-
kve, v skupnih in osebnih molit-
vah. „Odpusti nama najine dolge,
kakor tudi midva odpuščava drug
drugemu...“ Vedno več sva se
tudi pogovarjala in si vse poveda-
la, tudi globokega in velikega, tu-
di osrečujočega — da se preprosto
ne dá odsloviti, kaj šele iz kate-
regakoli vzroka. A vendar to ne-
kateri, mnogi delajo, na videz na
tako lahko roko, tako lahkomislje-
no, večkrat... Smilijo se nama,
kaj šele otroci! Gospod, usmili se
jih, odreši jih te njihove zapletene
stiske! A nama ne dovoli niti po-
misлити na kaj takega! Celo šal
na ta račun več ne preneseva...

Ko razmišlja o najini živ-
ljenjski poti in o Jezusovih bese-
dah iz prebranega evangelijskega
odlomka, vedno bolj opažava, ka-
ko sva res ustvarjena kot mož in
žena. Tako se dopolnjujeva, tako
se potrebujeva, tako si pomagava,
tako se iščeva in vedno znova naj-
deva, da bi bilo to nemogoče, ko
za to ne bi bila narejena, ust-
varjena. In zdaj bereva in slišiva
iz Jezusovih ust, da sva tudi mi-
dva od Boga ustvarjena kot mož
in žena za moža in ženo, za očeta

in mater, kot dva, ki se nikdar
ne smeta in ne moreta odsloviti,
saj sta vendar združena, saj ni-
sva več dva neodvisna, sama sebi
prepuščena, nevezana človeka, am-
pak mož in žena, zdaj in do konca
življenja in tudi v večnosti. Če
Marija ostaja vekomaj mati svo-
jega sina Jezusa, potem tudi mi-
dva ostajava vekomaj starša svo-
jih otrok, vekomaj mož in žena,
vekomaj ena duša in eno telo,
čeprav dva tako različna, svobod-
na človeka in božja otroka.

Zapustil

Spomnila sva se, koliko stvari
sva res morala zapustiti v sebi
in izven sebe, da sva postala tako
eno, najprej eno začetno, negoto-
vo, z mnogimi padci in neuspehi,
potem pa vedno trdneje in tesne-
je. Ne samo **očeta in mater**, ki
ju morava še vedno znova zapuš-
čati. Ne sicer ljubezensko — saj
ju imava vedno bolj rada, ker
sama iz dneva v dan bolj uvide-
vava, kakšno breme in odgovor-
nost je očetovstvo in materinstvo.
A zapuščati morava njihov vpliv,
ki bi lahko motil najino ljubezen-
sko skladnost. Zapuščati njihov
način vzgoje, ki sva ga še sama
polna, in uvajati svojega ali bolje
tistega, ki bo otrokom pomagal
živeti njihov jutri, že tako druga-
čen od najinega danes. Veliko-
krat morava zapuščati svoje tudi
upravičene želje in željice. A ta-
ko se **pridružujeva** drug drugemu,
tako si pridružujeva tudi otroke,
a tudi tebe, Gospod.

Telo

Zanimivo, da Jezus ne pravi, da bosta dva ena duša, ampak **eno telo**. Če je kdo poudarjal važnost vsega človeka, važnost telesa in duše, je bil to gotovo Jezus. Verjetno je to judovski način izražanja. Vendar čutiva, da je ta beseda o telesu za naju zelo pomembna in zgovorna. Da, midva sva večkrat tudi zelo, zelo telo. Poznava in živiva tudi telesno življenje, življenje spolnosti. Prav kot kristjana sva dolgo, več let iskala mesto tudi tej telesni ljubezni. Večkrat sva se čutila razpeta med vero in vsakdanjost. Pravo odkritje, če ne kar spreobrnjenje, sva doživela ob nekem pogovoru za zakonce. Odkrila sva celovitost duše in telesa, ljubezni in spolnosti, obvladovanja in predajanja. Kristus je pri poroki posvetil najini telesi kot orodje ljubezni. Ne samo kot zibelko življenja, ampak tudi kot služabnika ljubezni, bližine, topline, predanosti, radosti in — užitka. Da, tudi lep užitek je božji dar in Bog želi, da se ga veseliva. Začutila sva, kako naju je Kristus osvobodil neke podedovane, priučene tesnobe na področju telesnosti. Če se ljubiva, ni Kristus manj med nama, ko se telesno dajeva.

Eno

Naj torej ne ločujeva, kar je Bog združil. Bog je združil vsakemu človeku dušo s telesom, misel s čuti, voljo z nagoni. Vse mora biti **eno**, eno v službi živ-

ljenja in ljubezni. Kako sva hvalježna Cerkvi, da je na vatikanskem koncilu jasno in glasno združila, kar so posamezni kristjani ločevali. „Dejanja, s katerimi se uresničuje tesno in čisto zedinjenje zakoncev, so nekaj dobrega in častnega.“ — Morda si še nikdar v življenju nisva bila tako blizu z dušo in telesom, kot sva si nocoj, ko morje tiho plivka in se lunina bleščava lomi v milijarde biserov in lučic. Sediva ob oknu in vdihavava vonj cipres. V širini in globini morja čutiva božjo veličino, njegovo ustvarjalno ljubezen, ki naju je združila in naju še vedno združuje po Kristusu, ki je med nama in je nocoj tako blizu. Ne bo naju zapustil s svojo posvečujočo pričujočnostjo, ko bova nocoj postala eno telo. Otroci so zaspali.

Gospod, kako naj se ti zahvaliva za dar ljubezni?

Nikdar ne želiva ločevati, kar si ti združil. Naj se najina ljubezen po tvoji dobroti le še poglablja. Bodi posvečevalec tudi najine telesne ljubezni! Želiva biti podoba Kristusa in Cerkve, ki sta si zvesta na veke.

Usmili se vseh tistih, ki doživljajo pretrese in ločitve v svojih zakonih! Pridi in jih ozdravi! Združi, kar so ljudje ločili!

Blagoslovi naju in najine otroke, vse poročene in vse osamljene!

Vital Vider

Za mladino za mladino

Svetovni nazor – kaj je to?

Misli

Korenine vsakega človekovega dejanja so v njegovi misli.

Človek najprej misli in potem stori, kar misli. Tudi „nepremišljena“ dejanja so bila spočeta z mislijo, le da je bila ta površna ali nezadostna.

Če hočemo torej razumeti človekova dejanja, razumimo najprej njegovo mišljenje.

Načela

Stavek je z besedami izražena misel.

Kakor vse misli niso enako važne, tako tudi vsi izgovorjeni stavki niso enako pomembni.

Med mislijo „kruh je dober“ in mislijo „ljubi svojega bližnjega“ je velika razlika. V prvem primeru gre lahko za pravilno mnenje, ki pa ni bistveno za naše življe-

nje. V drugem primeru pa gre za misel, ki utegne odločilno vplivati na naše življenje. Take pomembne misli imenujemo načela.

Načela so vodilne misli, po katerih usmerjamo svoje življenje.

Skladnost načel.

Med različnimi načeli, ki so vodila naših dejanj, mora vladati skladnost, sicer bi z eno roko podirali, kar bi z drugo gradili. Med načelom „ljubi svojega bližnjega“ in načelom „uživaj, kolikor moreš“, ni skladnosti. Ti načeli si nasprotujeta, kajti če iščem le lastnih užitkov, bom mnogokrat užalil bližnjega ali mu morda celo tako ali drugače škodil. Če res ljubim svojega bližnjega, se bom moral večkrat odpovedati lastni ugodnosti.

Naša načela (vodilne misli) mo-

rajo biti med seboj skladna, si ne smejo nasprotovati, ker drugače ni mogoče po njih živeti.

Svetovni nazor

Med seboj **skladna načela** ustvarjajo sistem, nekako logično miselno zgradbo, ki jo imenujemo „**svetovni nazor**“. Beseda nazor izhaja iz „zreti“, „gledati“. Svetovni nazor pomeni torej „pogled na svet“, ali bolje, pogled na vesoljno stvarnost.

V svetovnem nazoru najdemo, v takem logičnem sistemu vodilnih misli ali načel, odgovore na življenjska vprašanja. Svetovnih nazorov je več, a razumljivo je, da ne morejo biti vsi pravilni, prav kakor niso pravilne vse misli ali vsa načela. Od tod potreba: **poznanja** svetovnih nazorov, **odločitve** za tisti svetovni nazor, ki ga spoznamo za pravilnega, potem pa **življenja** v skladu z nazorom, za katerega smo se bili odločili.

Največja vrednota in svetovni nazori

Vsak svetovni nazor **temelji** na neki osnovni ideji, na **osnovnem načelu**, iz katerega skladno razvija vse ostale misli in zaključke.

Kadar se človek vpraša, kaj je v življenju najvažnejše ali kaj je **največja vrednota**, si je zastavil osnovno vprašanje in od odgovora bo odvisno, kaj bo sprejel za **temelj** svojemu svetovnemu nazoru.

Večina ljudi si v današnjem ča-

su in v našem (zahodnem) kulturnem krogu odgovarja na tri načine na osnovno vprašanje: kaj je največja vrednota.

Za prve je središče vsega človek in nič ni višjega ali pomembnejšega od njega. Človek potemtakem ni podrejen ničemur, kar je zunaj njega, ter je zato popolnoma svoboden.

Človekova **svoboda** je po tem mišljenju — največja vrednota. Iz tega osnovnega načela, da je človek najpomembnejše bitje in njegova svoboda najvišje dobro, izvira svetovni nazor, ki mu pravimo **liberalizem** — ali liberalni svetovni nazor (libertas — svoboda).

Za druge je središče in zadnji smisel vsega **človeška družba**. Družba se neprestano razvija k vedno višjim oblikam sožitja, zato naj bi bil njen **razvoj** najvišja vrednota. Na tem načelu sloni ves dialektični materializem, to je nauk, ki ga po Marxu sprejemata in širita socializem in komunizem (marksizem).

Medtem ko je liberalizem vzel za izhodiščno točko človeka poedinca (individuum) in mu dal absolutno vrednost (individualizem), je marksizem dal isto absolutno veljavo človeški družbi (societas).

Za tretje je središče stvarstva in največja vrednota **Bog**. Bog je Stvarnik — vse drugo je ustvarjeno iz božje **ljubezni**. Ljudje smo otroci božji in bratje med seboj. **Razvijamo** se osebno in družbeno

po zakonih, ki jih je položil v našo naravo Stvarnik. Smo **svobodni**, a svobodo si moramo **omejiti** iz **ljubezni** do naših bližnjih. To so osnove svetovnega nazora, ki mu rečemo **krščanski realizem**.

Krščanski realizem priznava ter zajema s svojim naukom duhovni svet v nasprotju z liberalizmom in marksizmom, ki se gibljeta le v materialnem svetu in ne priznavata sveta duhovnosti ali pa mu dajeta drugotno, odvisno mesto. Zato sta tako liberalizem kakor marksizem (socializem — komunizem) materialistična svetovna nazora.

Opomba:

Liberalizem: Čeprav govorimo o liberalizmu kot o enotnem svetovnem nazoru, to ne pomeni, da je bil zamišljen v celoti po enem samem avtorju. Med mnogimi filozofi, ki so odločilno vplivali na njegov razvoj v zadnjih stoletjih, naj omenimo le Angleža: John Lock (1632-1704) in Adam Smith (1732-1790) ter Francoza: Jean Jacques Rousseau (1712-1778) in Jean Baptiste Say (1767-1832). Kakor vsi obstoječi svetovni nazori se tudi liberalizem še vedno razvija, dopolnjuje in cepi v različne šole in odtenke.

Marksizem: Ima ime po nemškem Judu Karlu Marxu (1818-

1883), ki je ideje, katere poznamo pod tem imenom, zbral in razširil. Marxov pogled na svet temelji na miselni zgradbi nemškega filozofa Hegla (1770-1831). Kasneje so njegove ideje razvili in dopolnjevali sodelavci in učenci kakor na primer: Engels, Kautsky, Roza Luxemburg, Lenin in drugi. Komunistične stranke, prav kakor večina socialistov, izhajajo iz marksističnega svetovnega nazora, čeprav mu dajejo v nekaterih vprašanjih različno razlago.

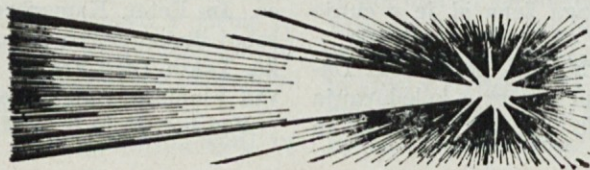
Krščanstvo: Kot svetovni nazor raste krščanstvo iz svetopisemskega razodetja in cerkvenega učiteljstva ter se opira na realistično filozofijo, n. pr. Aristotel (384-322 p. Kr.), sv. Tomaž Akvinski (1227-1274).

Odločitev

Liberalizem, marksizem in krščanstvo so svetovni nazori, katerim pripada danes večina človeštva. Razlike med temi nazori so bistvene in nepremostljive. Ni mogoče živeti istočasno v skladu z dvema ali z vsemi tremi.

Odločiti se je treba za enega, kajti odgovori, ki jih ti trije sistemi dajejo na življenjska vprašanja, so si **nasprotni**. Tudi neodločitev nas lahko postavi v tabor enega ali drugega.

Marko Kremžar

Oče Daimijahn

WILHELM HÜNERMANN

I. DEL SRCE V KOVAŠKEM OGNJU

K o l e d n i k i

Čevljar Jan Kuypers si je v izbi pred ubitim ogledalom z loščilom za čevlje črnil obraz. Kazal je zobe kakor pravi črnc, kakršnega je nekoč videl na semanji dan v Loevenu, in bil vesel, da se njegovi zobje kar lepo belo odražajo od črne polti, čeprav so bili postali od stalnega kajenja pipe že vsi rumeni.

„Lep kralj sem, zelo lep kralj!“ je zaklical svoji ženi, ki je stala pri mizi in s cunjo vneto drgnila pozlačeno pločevinasto krono, da bi se bolj svetila.

„Da, da, lep kralj si!“ je vzdihnila žena. „Pravzaprav je sramota, da sme tak postopač in malopridnež, kakršen si ti, biti za enega izmed svetih Treh kraljev. Bog se nas usmili! Že dneve ni koščka kruha več pri hiši. Dan za dnem otepamo krompir v oblicah in nezabeljeno kašo. Izmed najinih petih paglavcev ne nosi nobeden več cele srajce.“ Uboga žena si je s cunjo obrisala oči. Čevljar pa je dejal:

„No, no, Marija, pomiri se! Danes zvečer prinesem s koledovanja polno vrečo dobrot: slanine in

klobas in kruha in hrušk. Tako boste jedli, da se vam bosta sok in maščoba cedila po bradi kakor našemu županu, kadar se masti s pečeno gosko. Ha, ha! Z nabasanimi trebuščki boste šli drevi spat in morda prinesem še nekaj svetlih srebrnih novcev. Potem si kupimo...“

„Potem si kupiš žganja in se napiješ, da tri dni spet ne boš za nobeno rabo. Še nikoli nisi prišel na svetih Treh kraljev dan s koledovanja trezen in vselej so morali otroci prav tako lačni v posteljo kakor druge dneve. Sramota in velik greh je to!“ Žena je sama zase tiho jokala in debele solze so kapale na zlato krono.

Svetega zamorskega kralja so ženine besede zelo ganile. Saj ima prav, tisočkrat prav. Kaj naj pa naredi? Tako pač je. Kralj je globoko vzdihnil in rekel:

„Žganje je dobro, človek pa slab. Daj mi zdaj plašč in krono. Moram iti. Zapomni pa si, da bo to pot petje bogato nagrajeno. Krojač Viljem van Heuvel je napravil zvezdo s svečo znotraj. Gori kakor plamenica. In Peter Kamerbeek vzame s seboj dudo, jaz pa igram harmoniko. Takih Treh kraljev ne premore vsa Flamska s Holandsko vred.“

Vzdihovaje je žena Marija ogrni-

la svojemu možu rdeč plašč okoli ramen in mu pazljivo nadela zlato krono na plešasto glavo. Jan Kuypers pa ji je za slovo prav res pritisnil na lice poljub, ki je pustil za seboj okroglo črno liso.

„Prismoda!“ se je branila žena in se med solzami smehljala. „Glej, da se domov grede ne zvrneš z mostu v Dylo, kot si se lani.“

„Bom že pazil!“ je obljubil kralj Gašper. „Sploh pa je Dyle zamrznjena in mi imamo svetlo zvezdo z baklo. Zdaj pa, Bog te obvaruj!“ Nato se je odpravil k Viljemu van Heuvelu, k možu z zvezdo. Žena Marija pa je poklicala otroke z ulice v hišo:

„Otroci, pridite noter! Molili bomo rožni venec. Oče je šel koledovat...“

Hlapec Peter Winkelmohlen je medtem čepel v hlevu kmeta Franca de Veuster pri kravi Liski, ki je bila, že sedmič v svojem govejem življenju, v veselem materinskem pričakovanju. Fant je utrujeno žival nalahno božal po rogovih in jo ogovarjal:

„Liska, še malo potrpi. Samo malo še, pa boš dobila telička. Potem bo kmalu spet pomlad in travniki bodo ozeleneli ter pognali travo in cvetje. In teliček bo od samega veselja skakljal okrog tebe. To se mu boš smejala, ko boš videla, kako poskakuje!“ In hlapec v žlebu je čudno pretegnil svoje ude, da bi kravi vsaj nakazal skoke prihajajočega telička.

Žival je neumno buljila vanj in

se oglasila: „Muuuu!“ Hlapec pa je kar naprej govoril:

„Pomisli, gospodinja zgoraj je tudi že prestala. Vse svoje otroke sta dobili ob istem času, ti in gospodinja. Vsako leto enega. Ti voličke in teličke, gospodinja pa fantičke in deklīčke. Pri tebi je zdaj na vrsti voliček. Saj ima gospodinja tudi spet fanta. Za Jožefa ga bodo krstili. To je zelo pobožno ime.“

„Muuuu!“ je zamrčala krava.

„Sitnosti pa nikar ne zganjaj, veš!“ je dalje opominjal hlapec. „Bi nam slaba predla, če bi ti poginila. Ne bilo bi več pinjene juhe in mi bi lahko drobili kruh v čist krop. Brrr!“ se je stresel Peter Winkelmohlen, dal pridni živali še eno sladkorno peso in stopil pred hlevna vrata, da pogleda po snegu in prešteje zvezde. Tiho in spokojno je ležala pred njim pobeljena zemlja. Tisoč luči je svetilo na nebu. Mlin na veter onstran Dyle je obstal in zasneženi vetrnici sta bili videti kot velik bel križ.

„Da bi le ne prineslo nesreče gospodinji ali otroku ali Liski v hlevu!“ je mrmral Peter in se pokrižal. Nato si je skrbno prižgal lončeno pipo, preudarno nekajkrat potegnil iz nje in pljunil v sneg.

Zunaj je bilo mraz. Topli hlev pa je vabil in Peter se je že hotel vrniti h kravi, ko je zagledal nekaj, da bi mu bila od začudenja skoraj pipa zdrknila iz ust. Na nebu je vžšla zvezda, velika in lepa, kakršne še ni videl v življenju. In godba je plavala v ozračju, lepa godba, otožna godba! In prav zares! Zvezda se je

premikala, zvezda se je zibala sem in tja, zvezda je plesala. Ali je že kdo na svetu videl zvezdo, ki bi plesala? Peter Winkelmohlen še ne!

Zvezda je prav sedaj obstala tik pod križem mlina na veter in bele vetrnice so še bolj zablestele. In godba in petje sta privalovila prek zasneženih njiv.

Kaj neki naj bi to bilo? Se je mar čas hipoma pomaknil za dva tisoč let nazaj? Morda je spet tista božična noč, ko je zvezda priplavala nad neki hlev. Prav zares na hlev. Nad tak hlev, kakor je ta, v katerem krava pričakuje telička. Peter Winkelmohlen je morda celo eden izmed betlehemskih pastirjev? In v hiši je mati z otrokom. Morda je Marija z božjim Detetom? Veliko čudežev se v božičnem času godi na beli zemlji.

Peter je hotel poklekniti, da bi molil čudo. Pa zvezda je že prisvetila in obstala pred hlevnimi durmi. Tedaj je hlapec naenkrat spoznal one tri, ki so, zaviti v rdeče rjuhe in z zlatimi kronami na glavah, stali pred njim, in se je zasmel, kakor se ni še nikoli v svojem življenju, glasno in hehetajoče in lovil sapo od veselosti, da je te tri svojevrstne tiče imel za čudežna bitja. Preneumno, da mu ni prišlo na misel, da na dan Treh kraljev hodijo koledniki. Oni trije pa se niso zmenili za veselega hlapca. Segli so po svoja godala in pričeli peti, pobožno sicer, hkrati si pa priželeč slanine in klobas in pijače:

„Trije smo kralji z zvezdo svetlo, od Jutra smo prišli pod vaše nebo.“

Hlapec, ki je udušil smeh, je rekel:

„Pojdite z mano!“ Nato jih je peljal skozi hlev v belo poribano vežo.

„Sezujte se!“ je ukazal in vsi trije so odložili zasnežene cokle, povlečene s slamo.

„Jaz imam luknjo v nogavici,“ se je zahehetal Peter Kamerbeek in vsi so se smejali velikemu rdečemu palcu, ki je kupal v prostost. Hlapec je nato potrkal na neka vrata. Odprla so se in hlapec in kralji so stopili k veliki postelji. V njej je ležala žena, ki je hotela majhnega rdečega fantiča poviti v plenice. Pa otroče je kričalo, se upiralo in brcalo z debelimi golimi nožicami. Mati je zdaj za nekaj časa odložila povijanje in vsa srečna podala otroka trem kraljem:

„Le pogledjte! Ali je še kaj lepšega na svetu?“ Trije kralji so se zasmeli in rekli: „Ni ne!“ In ne da bi vedeli počemu in zakaj, sneli so krone, kakor da bi bili zlati pločevinasti obroči čepice. Kaj smešni so bili videti vsi, posebno črni čevljar, ki si seveda pleše ni namazal z loščilom. Žena se je morala prisrčno smejati.

Peter Kamerbeek pa je nenadoma pomislil na goli palec in si je z drugo nogo zakril luknjo. Viljem van Heuvel je sukal svojo krono v rokah, čevljar pa se je nenadoma spomnil, da ima tudi on doma ženo in otroke in da je pravzaprav zelo slab oče. Lopov, pravcati lopov, ki pusti, da otroci doma stradajo, on pa medtem v krčmi pri „Srebrni gosi“ pije žganje in črno pivo. Iz

oči mu je kanila solza. Obrisal si jo je z rokavom, da se je na obrazu napravila bela lisa. Nato je plaho in hkrati pobožno gledal rdečega kričavega fantiča. Žena, ki je slutila, kaj se godi v črnem kralju, je rekla

„No, Jan Kuypers, najbrž bi radi malo popestovali moje dete. Nate, le vzemite ga za nekaj časa.“

Jan je tresoč se stegnil črne roke in vzel otroka ženi iz naročja. In spet so se mu v črno polt zarisale solze.

„To je samo en otrok. Samo en otrok! Da! Jaz jih imam doma pet. A mislim, da nisem nikdar prav vedel, kaj je takle otrok. Zdaj pa vem, ko sem enega našel na koledovanju. Čujte, mati! Ravno zdajle mi je padlo v glavo. Morda je to le nespametno bese-dičenje preprostega čevljarja. A meni se zdi, da je vsak otrok božje Dete, ki spet pride na svet, in da je vsaka mati Marija.“

„Morda imate do neke mere prav, Kuypers!“ je prijazno rekla mati Ana Katarina in vzela otroka zamorskemu kralju spet iz rok. „Pa tudi doma malo mislite na to!“

„Vsak otrok je božje Dete in vsaka mati je Marija!“ je jecljal čevljar. Nato je naglo poveznil na glavo pločevinasto krono, segel po vreči, v katero je medtem hlapec k drugim darovom dal še slanino in kruh, ter vzkliknil:

„Domov moram! Domov moram!“ Skoraj spotaknil se je nad otroki, ki so smeje se ali s pr-

stom v ustih stali med vrati, tako je zdirjal ven, v belo noč.

Kralja sta se začudeno spogledala. Peter Kamerbeek je pozabil, da ima luknjo v nogavici. Viljem van Heuvel pa je mrmral: „Jan je znorel.“

„Ali pa se je prvič v življenju spametoval,“ je resno pripomnila mati.

Spodaj v hlevu je plašno zamukala krava Liska.

„Že grem!“ ji je zaklical Peter Winkelmohlen in stekel k vratom.

Z glavo zmajaje sta si kralja naprtila vrečo na rame in se odpravila domov, kajti dva sta premalo, da bi igrala tri kralje. Žena pa je previdno povila malega kričaća, ga poljubila in rekla: „O, da bi postal misijonar! Komaj tri dni si star, pa si že spreobrnil zamorca.“

Kmet Franc de Veuster je medtem sedel pri mizi v družinski izbi. Pred njim je ležala stara, v usnje vezana debela knjiga. Z okornimi prsti je kmet počasi in zamišljeno listal po njej in prebiral zgodovino svojega rodu, ki so jo vanjo pisali njegovi predniki. Ta knjiga je bila prastaro sveto pismo, v katerem je bilo popisano življenje svete Družine, ko je bivala še na zemlji. Tja notri so kmetje de Veuster že od davnih davnih časov pisali družinsko kroniko, večinoma s trdimi težkimi črkami, kot bi jih kmet-ske pesti hotele narisati. Govorile so o trpljenju in nadlogah, o požaru in kugi, o vojni in smrti.

Pa tudi o trdem in poštenem delu, ki je vedno znova sezidalo, kar je zrušil zob časa. Družina de Veuster je bila prastarega rodu; često ga je nalomil vihar in razcepil blisk, a je bil kljub temu še močan in svež, trden, do srčike zdrav les, ki je še vedno prinašal bogate, nove sadove.

Franc de Veuster je pomočil pero v črnilo in pisal: „Sedmi mojih otrok je fant, po imenu Jožef. Rodil se je v tisočosemstoštiridesetem letu zveličanja, tretjega januarja, in bil drugi dan krščen v župni cerkvi v Tremelovu. Ako je božja volja, naj postane kmet kakor njegov oče. Postane naj žilav in krepak kakor hrast in korenine naj požene globoko v flamsko zemljo. Vse dni življenja naj spolnjuje božje zapovedi. Amen!“

Težko sopeč je kmet vstal, osušil pisanje s peskom, skrbno zaprl sveto knjigo in jo položil v omaro. Nato je stopil k oknu, ga na stežaj odprl in pogledal v noč. Videl je velik križ, ki so ga tvorile peruti vetrnic na mlinu. Vi-

del pa je tudi zvezde, ki so migljale na nebu. Sklenil je roki in molil:

„Oče naš, ki si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime, pridi k nam tvoje kraljestvo, zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji.“

Marija, žena Jana Kuypersa, je bila vsa iz sebe od sreče in se ni mogla dovolj načuditi, da se je njen mož tako zgodaj in trezen vrnil s koledovanja. Zvrhano vrečo ji je stresel v naročje. Pet otrok je kriče planilo po dišečih dobrotah. Jedli so, da se jim je cedilo od ust kakor županu, kadar se masti s pečeno gosko. Čevljar pa si je izmil črno loščilo z obraza. Ko sta z ženo legla k počitku, jo je Jan prijel za roko in rekel boječe, a vendar odločno:

„Marija, odslej bo pri nas drugače! Popolnoma drugače!“

„Kaj se ti je vendar zgodilo?“ je začudeno vprašala žena. Mož pa je zamrmral samo nekaj besed, katerih pomena Marija prav zares ni mogla razumeti:

„Videl sem otroka!“

Vse te dni, ko je bil jezik preganjan, izrinjen iz cerkve in je smel ostati le še v družinah, mu je še posebno prirasel k srcu. Trudil se je, da bi mu pel in bi dal ljudem živo občutiti njegovo lepoto. Kakor da bi jih s tem opozarjal: Glejte, kaj boste izgubili! Čujte, kako lepo zveni, kako poje od srca do srca, kako odmeva od duše do duše! Varujte to dediščino! Ne dajte si je vzeti! Zdaj mu jezik ni bil le sredstvo, da z njim oznanja Kristusov nauk, bil mu je pesem, katere melodijo uživa s polnim srcem ne glede na vsebino.

France Bevk, Kaplan Martin Čedermac

NAŠE ŠOLE

SLOVENSKE SOBOTNE ŠOLE V ŠOLSKEM LETU 1980

Šolski referent „Zedinjene Slo-
venije“: France Vitrih.

Šola škofa Jegliča,

Slovenska hiša, Buenos Aires.

Učencev 17 (11 deklic in 6 deč-
kov). Voditeljica: Marjana Batagelj;
katehet: Janez Pintar; učiteljice: A-
nica Rode, Maruška Batagelj, Marija
Novak in Lojzka Dimnik. Predsednik
šol. sveta: Janez Mežnar.

Tečaj slovenščine za kasteljansko
govoreče otroke: učencev 5, učili
Marjana Batagelj in Marjetka Štefe.

Šola Ivana Cankarja,

Slovenski dom, Berazategui.

Učencev 5 (3 deklice in 2 dečka).
Voditeljica: Cilka Pucko; katehet:
Jože Guštin; učiteljica: Betka Vit-
rih; glasbeni učitelj: Jože Omahna;
preds. šol. sveta: Jože Vidmar.

Šola Josipa Jurčiča,

Slovenski dom, Carapachay.

Učencev: 17 (4 deklice in 13 deč-
kov). Voditeljica: Majda Markež;
katehet: Matija Borštnar; učiteljice:
Mara Pleško, Majda Knap, Marjeta
Slabe in Silva Blazinšek; preds. šol.

sveta: Janez Amon.

Šola Franceta Prešerna,
Pristava, Castelar.

Učencev 46 (27 deklic in 19 deč-
kov). Voditeljica: Mija Markež; ka-
tehet: Matija Lamovšek; učiteljice:
Marija Kopač, Vida Pograjc, Angela
Rajer; petje: Kristina Jerovšek; šte-
lovadba: Sonja Čop in Gusti Čop; v
vrtcu je 6 otrok, uči Janika Rant;
preds. šol. sveta: Polde Golob.

Šola škofa Slomška,

Slomškov dom, Ramos Mejía.

Učencev 94 (55 deklic in 39 deč-
kov), v vrtcu pa 15. Voditeljica: He-
lena Malovrh; katehet: Jože Šker-
bec; učitelji: Alenka Poznič, Vladi
Selan, Tinka Šušteršič, Andreja Še-
me, Olga Urbančič, Bogdan Golma-
jer, Marjan Hribar, Marjan Loboda;
petje: Anica Šemrov; vrtec: Saša
Omahna in Karla Malovrh; preds.
šol. sveta: Lojze Lavrič.

Šola Franceta Balantiča,

Naš dom, San Justo.

Učencev 87 (51 deklic in 36 deč-
kov) in v vrtcu 7 otrok. Voditeljica:

Angelca Klanšek; katehet: dr. Alojz Starc; učiteljice: Kristina Jereb, Nežka Lovšin, Marta Malovrh, Danica Malovrh, Irena Poglajen, Magda Zupanc, Kristina Puhek; petje: Anica Mehle; preds. šol. sveta: Pavel Malovrh.

**Šola škofa Rožmana,
Slovenski dom, San Martín.**

Učencev 61 (27 deklic in 34 dečkov) in 11 otrok v vrtcu. Voditeljica: Katica Dimnik; katehet: Franc Bergant; petje: Marjeta Boltežar; vrtec: Olga Lenarčič; učiteljice: Darinka Zorec, Marta Dimnik, Gizela Šušteršič, Saša Golob, Rezi Marínšek in Marta Rupnik; preds. šol. sveta: Gregor Verbic.

**Šola škofa Barage,
Hladnikov dom, Slov. vas, Lanús.**

Učencev 60 (31 deklic in 29 dečkov) in v vrtcu 16 otrok. Voditeljica: Zdenka Jan; verouk: Janez Petek, Jože Bokalič, Marta Rozina, Kristina Zajc; petje: Anči Koprivnikar; vrtec: Lučka Rot in Dana Zajc; učiteljice: Kristina Zajc, Janja Šušteršič in Radojca Šušteršič; preds. šol. sveta: Marija Triler.

**Šola Jakoba Aljaža,
Bariloche.**

Učencev 10 (7 deklic in 3 dečki). Vodi Milena Arko, pomagata Janez Rode in Marija Kambič.

**Šola sv. Cirila in Metoda,
Mendoza.**

Učencev 54 (23 deklic in 31 dečkov). Voditeljica: Lenčka Božnar; katehet: Jože Horn; učne moči: Ber-

nardka Hirschegger, Mimica Artač, prof. Božidar Bajuk (petje).

**Šola dr. Antona Korošca, San
Luis. Otroci 3. Voditeljica: Marija
Havelka.**

Šola dr. Janeza Evangelista Kreka, Tucumán. Otrok 10. Voditeljica: Jožejka Žakelj; verouk: Lojze in Franci Urbanč; učiteljica: Danica Draksler.

**Srednješolski tečaj ravn. Marka Ba-
juka, Slovenska hiša, Buenos Aires.**

Dijakov 194.

Ravnatelj: Pavle Rant; verouk: msgr. Anton Orehar; profesorski zbor: Tine Debeljak ml., Mirjam Jereb, Andrej Krečič, Nataša Krečič (knjižničarka), dr. Marko Kremžar, Marjanka Kremžar, Marjanka Lenarčič, Albin Magister, Franci Markez, Simona Rajer, Lojze Rezelj, dr. Julij Savelli Božo Stariha, Marjan Schiffrer, Neda Vesel, Vlado Voršič; tajnica: Naca Osterc.

Srednješolski tečaj v Slovenski vasi.

Dijakov 50.

Ravnatelj: Andrej Rot; profesorji: Janez in Jože Bokalič, Tone Gale, Lovro Jan, Ladislav Lenček, Franc Sodja in Dušan Šušteršič.

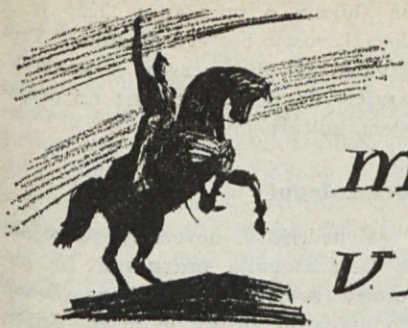
Srednješolski tečaj v Mendoza.

Dijakov 11.

Ravnatelj: inž. agr. Marko Bajuk; verouk: Jože Horn; profesorja: Božidar Bajuk in Darinka Žumer.

Srednješolski tečaj v Bariločah.

Dijakov 5. Poučevala Vojko Arko in Marko Jerman.

med nami v Argentini

Misijonska nedelja

V nedeljo 19. oktobra je bila misijonska prireditev v Slovenski hiši. Ob 16. uri je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša, ki sta jo z msgr. Oreharjem somaševala lazarista Jože Bokalič in Peter Opeka. Po maši je bila prireditev v dvorani. Po uvodni besedi Marjana Lobode je orisal ob diapozitivih razmere in misijonsko delo ter farno življenje na Madagaskarju malgaški misijonar Peter Opeka CM, ki je bil na obisku družine v Buenos Airesu.

Starešinska večerja

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo je priredilo v Slovenski hiši v soboto 18. oktobra starešinsko večerjo. Po večerji je predaval o dušnopastirski skrbi Cerkve za izseljence msgr. Anton Orehar.

Prešernov večer

Petošolci Slovenskega srednješolskega tečaja ravn. M. Bajuka v Buenos Airesu so v soboto 8. novembra zvečer priredili recitacijski večer Prešernovih poezij. Izbor pesmi, ki naj bi pokazal razpon Prešernovih proble-

mov, je napravil Tine Debeljak ml., 19 abiturientov pa je za recitiranje pripravil Frido Beznik in dosegel visoko raven recitiranja v splošno zadovoljstvo občinstva, ki je bilo ob koncu pogoščeno z zakusko. V dvorani Slovenske hiše.

Proslava 29. oktobra

V soboto 25. oktobra je bila v Slovenski hiši proslava narodnega praznika 29. oktobra, slovenske zastave in 75. obletnice ustanovitve škofovih zavodov. Najprej je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša za vse rajne javne delavce. Msgr. Anton Orehar je govoril o varovanju dediščine, o zvestobi krščanstvu in slovenstvu. Med mašo je prepeval mladinski pevski zbor iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana.

Dvorano je okrasil Stane Snoj. Program je povezoval Gregor Batagelj, pozdravni govor je imel Marjan Loboda, v imenu mladih je govorila predsednica SKAD-a Marjanka Kremžar, o 75. letnici škofovih zavodov je govoril dr. Tine Debeljak, Pesem Jegličevcev dr. T. Debeljaka je recitiral Maks Nosé, slavnostni

govornik je bil predsednik NO za Slovenijo Miloš Stare, pianistka prof. Mirjam Klemenc pa je zaigrala dela Beethovna, Liszta in Chopina. Nato je bila slavnostna večerja.

Duhovniški sestanki

Od aprila do novembra so se slovenski duhovniki, ki živijo in delujejo v Velikem Buenos Airesu, sestajali na svoje mesečne sestanke na zadnjo sredo v mesecu ob 15,15 v Slovenski hiši. Po skupni pobožnosti v cerkvi Marije Pomagaj so bili sestanki, na katerih so obravnavali sledeča vprašanja: april: msgr. Anton Orehar: Skrb za ostarele; Mirko Mazora iz Gorice: Versko in narodno stanje na Primorskem; maj: France Bergant: Marija v sv. pismu; dr. Pavel Krajnik: Versko življenje rojakov v ZDA; junij: Matija Borštnar: Pobožnost do Srca Jezusovega; dr. Mirko Gogala: Ob papeževi listini o evharistični skrivnosti (Inestimabile donum); julij: Franc Grom: Duhovnik danes; Jože Škerbec: Dušnopastirska skrb za bolnike; avgust: dr. Lojze Kukovica: Sartrova filozofija; september: Janez Pintar: Marijansko leto; dr. Jure Rode: Problematika zakramenta sv. zakona; oktober: dr. Franc Gnidovec: Krščanske sekte; november: Franc Bergant: Zgodovina začetkov po sv. pismu msgr. A. Orehar: Položaj slovenskih izseljenskih duhovnikov v Argentini.

Kulturni večer SKA

Na 4. kulturnem večeru SKA je v soboto 15. aprila predaval dr. Mir-

ko Gogala o vprašanju „Kaj je z dokazljivostjo božjega bivanja?“ Predavanje je bilo v zvezi s predavanjem dr. Vinka Brumna na prejšnjem kulturnem večeru.

Berazategui

V nedeljo 9. novembra so rojaki iz Berazateguija praznovali 15. obletnico svojega Slovenskega doma. Po dviganju zastav je msgr. Anton Orehar daroval sv. mašo, med katero je govoril o iskanju resnice. Po skupnem kosilu se je začel popoldanski program: uvodne besede predsednika Doma Janka Štrbenca, govor Staneta Snoja: Bodimo veliki, nastop otrok in mladine pod vodstvom Lučke Kržišnik, Betke Vitrih, Olge Vidmar in Jožeta Omahna.

Praznik Kristusa Kralja

Na praznik Kristusa Kralja, 23. novembra, je bila v cerkvi Marije Pomagaj ob 16. uri slovesna sv. maša z veliko udeležbo rojakov. Maševal in pridigal je msgr. Anton Orehar, pel pa je med mašo pevski zbor „Gallus“.

Po maši je bila v dvorani Slovenske hiše uprizoritev misterija Veliki oder sveta don Pedra Calderona de la Barca v pesniškem prevodu Janka Modra in v režiji Maksa Borštnika. Igrali so Jure Vombegar (Mojster), Stanko Jerebič (Svet), Frido Beznik (Kralj), Helena Fink (Modrost), Ani Klemen (Milost), Maruška Batagelj (Lepota), Lojze Rezelj (Bogatin), Maks Borštnik (Kmet), Blaž Miklič (Re-

vež), Zalka Arnšek (Glas), Marija Novak in Monika Jenko (spremostvo); scenski prostor je zamislil arh. Jure Vombergar, ogrodje in izdelavo scene sta izdelala podjetje Bivegro in Jernej Štefe, poslikal pa Tone Oblak; spremno glasbo je oskrbela Anica Arnšek, luči in projekcije Janez Jereb, odrsko tehnično vodstvo pa je imel na službi Narte Kinkelj. Delo je Slovensko gledališče Buenos Aires kot premiero uprizorilo prejšnji večer, v soboto 22. novembra.

Pristavski dan

V nedeljo 16. novembra so rojaki iz castelarske okolice praznovali svoj pristavski dan, ki se je začel z dviganjem zastav in sv. mašo. Msgr. Orehar je v pridigi pokazal na vzporednost namenov šentviških škofovih zavodov in naših Domov: vzgoja v verskem in nravnem pogledu ter narodni zavesti in rast v zdravi samozavesti in ponosu. Po maši je bilo skupno kosilo. Popoldanski pozdrav je zajel pozdravne besede predsednika Pristave Franca Perniška, govor dr. Julija Savellija: Biti korigen domovini iz tujine, nastop mladine in učencev Prešernove šole in petje Slovenskih mladenk (Anka Savelli-Gaser).

Razvalina življenja

15. novembra je bila v Slovenskem domu v San Martinu Finžgarjeva igra Razvalina življenja. V režiji Nataše Smersujeve so dobro odigrali svoje vloge Mirjanka Voršič, Marjan

Jesenovec, Jure Truden, Andrej Peršuh, Veronika Fajfar in Jože Skale.

Večne obljube Jožeta Repovža

V petek, 21. novembra je v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Meji-ji napravil večne obljube salezijanski bogoslovec Jože Repovž ml., ki je pred leti deloval v slovenskih mladinskih organizacijah in tudi sedaj sodeluje pri naših verskih prireditvah.

.....

Cerkveni dokumenti 7 in 8

V zbirki Cerkveni dokumenti je kot št. 7 izšla brošura Janez Pavel II., Afriški govori. Od 2. do 12. maja 80 je papež obiskal 6 afriških dežel: Zaire, Kongo, Kenijo, Gano, Gornjo Volto in Slonokoščeno obalo. V zbirki so izšli najbolj značilni govori.

Kot zvezek št. 8 pa je izšel papežev govor v UNESCO (2. 6. 80.) v Parizu, ki spada med najvažnejše papeževe govore.

Seja slovenskih škofov

Slovenski škofje so imeli v Kopru 3. novembra svojo redno sejo. Govorili so med drugim o teološki fakulteti, o možnosti, da bi Nova mladika izhajala kot mesečna priloga Družine, o pastirskem pismu slov. škofov za l. 1981 (Vloga župnijskih pastoralnih svetov v župnijskem občestvu), o katehetskem tečaju na teološki fakulteti in še o drugih rečeh.

Novice IZ SLOVENSKE

Proslava 75-letnice „škofovih zavodov“

Ljubljanska nadškofija se je z notranjimi proslavami spomnila 75-letnice ustanovitve zavoda sv. Stanislava in prve popolne slovenske gimnazije.

Na god sv. Stanislava Kostka, 13. novembra, ob 16. uri je bila v župnijski cerkvi v šentvidu-Ljubljana maša za rajne profesorje, vzgojitelje in študente, po maši pa obisk grobov na šentviškem pokopališču; 14. novembra je nadškof dr. šuštar ob somaševanju še dveh škofov — zavodarjev: dr. Janeza Jenka in dr. Stanislava Leniča, opravil slovesno mašo v ljubljanski stolnici z nagovorom. Pri maši je pel zbor Anton Foerster pod vodstvom prof. Jožeta Trošta večinoma pesmi, ki sta jih skomponirala zavodska dijaka prof. Matija Tome in Alojzij Mav. Ob 17,30 isti dan je bila slovesna akademija v veliki avli Teološke fakultete v Ljubljani. Consortium musicum pod vodstvom dr. Mirka Cudermana je izvajal dela Gallusa, Plavca, Tomca, Mava in Ukmarja. Slavnostni govor je imel prof. dr. Stane Gabrovec, vmes pa so recitali iz del zavodarjev Antona Vodnika, Jožeta Udovča in prof. Jakoba Šolarja. Isti dan so odprli tudi raz-

stavo del zavodskih profesorjev in dijakov.

21. septembra 1905 je škof Jeglič slovesno blagoslovil in odprl zavod sv. Stanislava v šentvidu nad Ljubljano s prvo popolno slovensko gimnazijo.

Leta 1846 je ljubljanski škof Anton Alojzij Wolf ustanovil Alojzijeviske, ki je imelo prostore za 60 dijakov, ki pa so hodili ven na državno gimnazijo. Že škofa Pegačar in Misia sta imela namen po tridentinskih navodilih ustanoviti deško semenišče z gimnazijo, a jima to ni uspelo. Ko pa je prišel leta 1898 za škofa v Ljubljano tedanji sarajevski pomožni škof dr. Anton Bonaventura Jeglič, je hotel takoj uresničiti sen svojih mladih dijaških let, da bi morali Slovenci čimprej dobiti popolno slovensko gimnazijo, ki bi vodila v slovensko univerzo. Ko je videl, da je tedanje dijaštvo pod močnim vplivom avstrijskega svobodomiselnega in protikrščanskega šolstva, se je v tem sklepu še bolj utrdil.

Že 3 mesece po svojem prihodu v Ljubljano je ta svoj sklep sporočil svojim duhovnikom. Sam je še istega leta potoval v Lurd in Rim, kjer je to razložil papežu Leonu XIII., ki mu je zadevo blagoslovil. Sprva je mislil

zidati 2 zavoda: v enem naj bi bili kandidati za duhovništvo, v drugem pa tisti, ki bi si radi izbrali svetni poklic. Gimnazija naj bi bila skupna. Zidati je hotel na škofijski pristavi pri sv. Petru v Ljubljani, a mu mesto ni dalo dovoljenja. Zato je s pomočjo župnika Malovrha kupil veliko zemljišče v šentvidu nad Ljubljano. Naslednje leto je pozval mlade duhovnike, naj se prijavijo za študij na univerzi, da bodo mogli biti profesorji. Prvi se mu je javil idrijski kaplan Janez Gnidovec. Večina so šli študirat na Dunaj, nekateri v Gradec.

Načrte za zavod je izdelal arh. pl. Vancaš in 16. jul. 1901 je Jeglič že blagoslovil temeljni kamen. Stavba je hitro rasla. Leta 1905 je bila glavna stavba z desnim krilom končana, levo krilo je bilo dozidano 1909. Tja do 1914 se je moral škof Jeglič boriti pri dunajski vladi, da so dali zavodu pravico javne gimnazije, še bolj pa se je moral boriti, da je bilo v gimnaziji vse slovensko. Zato so pod vodstvom ravnatelja Gnidovca in proforskega društva v Ljubljani na široko organizirali pisanje slovenskih učbenikov. Po ustanovitvi Jugoslavije sta dobila škof Jeglič in ravnatelj Gnidovec visoko priznanje s strani šolskega sveta pri takratni slovenski vladi, da sta s pisanjem in zalaganjem učbenikov v slovenskem jeziku omogočila takoj ob koncu prve vojne miren prehod na slovensko gimnazijo po vsej domovini.

1913 so imeli prvo slovensko maturo s 30 kandidati. Med prvo svetovno vojno je zavod delno zasedlo vojaštvo. Zavod z gimnazijo je potem ob večjih in manjših težavah uspešno deloval do 28. aprila 1941, ko so Nem-

ci pridrveli v zavod in dali nalog, da morajo vsi, profesorji in dijaki, še isti dan zapustiti zavod. Zavod z vsem imetjem, z vso bogato knjižnico so zasegli Nemci. Zavod je med vojno deloval v napol dograjenem Baragovem semenišču v Ljubljani, gimnazija pa je bila nastanjena pri uršulinkah. Po prihodu partizanov maja 1945 je komunistični režim gimnazijo razpustil, poslopje z vso opremo pa zaplenil. V poslopju zavoda v šentvidu je bilo začasno kazensko taborišče, kjer so bili zaprti vrnjeni domobranci, dokler jih niso odpeljali v mučeniško smrt, odtlej pa nekdanji škofovi zavodi služijo kot vojašnica „novi družbi“.

V svojih 40 letih obstoja je zavod izpolnil veliko vrzel v slovenskem narodnem, kulturnem in verskem prostoru. Vseh dijakov, večinoma iz kmečkih in delavskih družin, je bilo v zavodu 3.136. Maturiralo jih je 742. Od teh jih je 271 doseglo duhovniški poklic, drugi pa druge univerzitetne poklice.

Umrlí duhovniki:

Dr. Jakob Aleksič

6. oktobra so v Ljubljani pokopali dolgoletnega profesorja teološke fakultete dr. Jakoba Aleksiča. — Roje bil 1897 v župniji Središče ob Dravi, 1924 je bil v Mariboru posvečen, 1926 doktoriral na teološki fakulteti v Ljubljani, od 1927 do okupacije predaval na visoki bogoslovni šoli v Mariboru, se specializiral na Vzhodnem inštitutu v Rimu in na francoski biblični in arheološki šoli v Jeruzalemu, med vojno bil pregnan na Hrvaš-

ko, od 1947 bil predavatelj sv. pisma na teološki fakulteti v Ljubljani ter bil tam tudi predstojnik mariborskih bogoslovcev. Od 1971 je bil v pokoju, a je kljub temu še predaval nekatere predmete. Sodeloval je tudi pri prevajanju sv. pisma in od 1963-1973 objavil v Družini nad 100 člankov s svetopisemsko tematiko.

Karel Požun

22. septembra je po dolgoletnem bolehanju umrl Karel Požun, župnik v pokoju. Rodil se je 1916 v Črnomlju, v duhovnika je bil posvečen v Mariboru 1941, 1946 prestopil v ljubljansko škofijo, 21 let upravljal župnijo Osilnica, doživel hudo prometno nesrečo s trajnimi posledicami. 1968 se je naselil v duhovniškem domu v Kamniku.

Janez Pintar

Umrli je 6. oktobra 1980 v Sterzinu (Vipiteno) na Južnem Tirolskem. Rodil se je 1895 pri Sv. Duhu v župniji Stara Loka, bil med prvimi abiturienti na škofijski gimnaziji, 1917 posvečen v duhovnika, 5 let kaplan pri sv. Petru v Ljubljani, nato državno nastavljeni ljudskošolski katehet v Ljubljani; na vadnici ljubljanskega učiteljskega do 1945, ko se je pred komunisti umaknil v tujino. Nekaj časa bival v Rimu, potem postal kaplan v domu za onemogle v župniji Wiesen pri Briksnu. Tam je deloval do konca v veliko zadovoljstvo vseh.

Mihael Jerič

Umrli je 14. oktobra v zdravilišču Radenci. Rodil se je v 1909 v Dokležovju v Prekmurju, 1936 bil v Mari-

boru posvečen, bil kaplan v Prevalju, ekspozit v Kuzmi, med vojno 2 leti zaprt v Budimpešti, po vojni prevzel škofijo Prebilje, kjer je ostal do 1963, ko je zaradi bolezni ledvic šel v pokoj v Veržej in 1969 v Ljubljano, kjer je prevzel službo vodje pisarne Slovenskega duhovniškega društva in vodil delo socialnega zavarovanja duhovnikov. Skrbel je tudi za izdajo veroučnih učbenikov in druge literature.

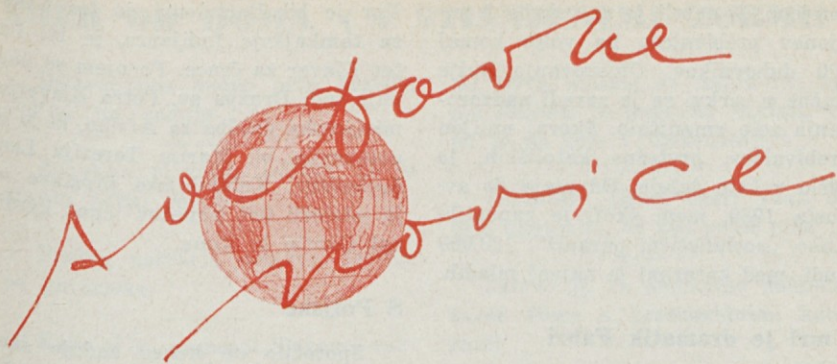
Miha Rola

V slovenjegraški bolnišnici je 23. septembra umrl Miha Rola, kaplan v Vuzenici. Rodil se je 1908 v župniji Sv. Lenarta v Slovenskih goricah, bil pozen poklic, 1960 bil posvečen v Ljubljani. Najprej je kaplanoval v Vranskem, nato v Vuzenici, od koder je upravljal podružno župnijo Sv. Primož na Pohorju skozi 14 let.

IV. ekumenski simpozij

Od 22. do 26. septembra so na ljubljanski teološki fakulteti 3 teološke fakultete (beograjska, zagrebška in ljubljanska) na 4-dnevnem simpoziju raziskovale duhovno življenje na jugoslovanskih tleh v preteklosti in sedanjosti. Poleg 45 doktorjev teoloških znanosti se je simpozija udeležilo še 50 drugih teologov in bogoslovcev. Vso organizacijo simpozija je vodil dr. Franc Perko.

Bratislava

Po poročilih, ki so jih dobili na Dunaju, na Slovaškem upada število nedeljnikov, zlasti pri otrocih. Opazovalci menijo, da je to posledica ateistične vzgoje v šolah, pa tudi tako imenovanih „nadzornih brigad“, ki opazujejo, kdo gre v cerkev. Pa tudi učitelji v šolah redno sprašujejo otroke, če so bili v cerkvi. Nekateri starši se zato boje pošiljati svoje otroke k nedeljski maši.

Poročeni duhovniki

Kongregacija za verski nauk je poslala predsedniku škofovske konference Johnu Quinnu, nadškofu v San Franciscu, pismo, v katerem izjavlja, da morejo anglikanski duhovniki, ki vstopijo v katoliško Cerkev, še naprej opravljati duhovniško službo, čeprav so poročeni; ni jih treba še enkrat posvetiti. To pismo je v zvezi z nadškofovo prošnjo, naj sprejmejo v katoliško Cerkev 63 ameriških anglikanskih episkopalnih duhovnikov in okoli 1000 navadnih vernikov. Ti

so izstopili iz anglikanske Cerkve, ker je dovolila opravljati duhovniško službo tudi ženskam.

Svoboda — pogoj za mir

Za 14. svetovni dan miru, 1. januarja 1981, je Janez Pavel II. izbral témo: svoboda je neobhodno potreben pogoj za mir. Brez svobode ni miru. Sleherna grožnja svobodi je tudi grožnja miru. Kršenje človekovih pravic, pa naj gre za posameznika, skupino ali narod, ustvarja nestrpnost, podira demokratične politične strukture in ustvarja vidne ali prikrita diktature. Papež vabi vse ljudi dobre volje, naj postavijo svobodo v službo miru, naj skušajo razumeti, v čem je prava svoboda.

Cerkev na Kubi

Nekdanji havanski pomožni škof Eduardo Bora Masvidal je v Madridu v pogovoru s španskimi časnikarji nekoliko odgrnil zaveso, ki zagrinja verske razmere na Kubi. Dejal je, da je delovanje Cerkve na Kubi zelo

omejeno. V deželi je za oskrbo 9 milijonov prebivalcev na voljo komaj 200 duhovnikov. Obiskovanje božje službe v cerkvi se je zaradi nadzоровanja zelo zmanjšalo. Skoraj milijon prebivalcev, pretežno katoliških, je odšlo v tuje dežele. Od maja do avgusta 1980, meni škof, je zapustilo Kubo, „socialistični paradiz“, 120.000 ljudi, med katerimi je največ mladih.

Umrl je dramatik Fabri

14. avgusta je umrl v Riccioneju 69-letni italijanski pisatelj in dramatik Diego Fabri. Dolga leta je bil v središču italijanskega kulturnega in publicističnega dogajanja. Njegova dela preveva krščanska misel.

Po prvih proznih delih je napisal več dram z izrazito krščansko problematiko: Inkvizicija, Družinsko sojenje, Sojenje Kristusu, Lažnivka, Zapeljivec, Neznaneu Bogu.

Diego Fabri je najvidnejši sodobni predstavnik gledališkega ustvarjanja s krščansko inspiracijo. Zadnje čase je skupaj s poljskim režiserjem Krištofom Zanussijem pripravljal scenarij za film o papežu Janezu Pavlu II. Film naj bi nosil naslov „Človek z Vzhoda“.

400-letnica sv. Petra Klaverja

V mestu Cartageni de Indios je bila 26. junija velika kolumbijska proslava 400-letnice rojstva sv. Petra Klaverja. Ta je bil leta 1580 rojen v Severni španiji. Postal je jezuit in odšel leta 1610 delovat med črnce v Severni Kolumbiji, med katerimi je napravil ogromno dobrega.

Kar je bil Bartolomé de las Casas za tamkajšnje Indijance, je bil Peter Klaver za črnce. Po njem se imenuje tudi Družba sv. Petra Klaverja, misijonska družba za Afriko, ki jo je ustanovila bl. Marija Terezija Lendochovska. Kolumbijske proslave se je udeležil kot papežev legat kardinal Gantin iz Rima.

S Poljske

Sporočilo ob koncu zadnje škofovske konference ugotavlja, da še vedno ni prišlo do bistvene normalizacije odnosov med Cerkvijo in državo na Poljskem. Poljske oblasti tudi še niso dale dovoljenja, da bi smel prihajati na Poljsko vatikanski list Osservatore Romano v poljskem jeziku.

Kongres cerkvenih pravnikov

Od 6. do 11. oktobra je bil v Freiburgu v Švici IV. mednarodni kongres cerkvenega prava, ki je razpravljal o kristjanovih osnovnih pravicah v Cerkvi in družbi. Vrstila so se razpravljanja o svobodi in obveznosti v Cerkvi, o teološki utemeljitvi osnovnih pravic, o vlogi cerkvenega občestva pri opredelitvi in določitvi osnovnih pravic in obveznosti, o odnosih med osnovnimi pravicami in cerkveno posvečevalno, učiteljsko in vodstveno oblastjo, o pravicah verskih občestev do evharistične daritve in obhajanja zakramenta sprave, o bistveni enakosti vseh v Cerkvi, o svobodi Cerkva in verskih občestev ter pravicah krščanske družine itn.

SMEH OD DOMA (S STISNJENIMI ZOBMI!)

Delavec ima vedno prvo besedo, vodilni pa zadnjo.

— — —

Bogatina ni težko odkriti, če je zraven nekaj revežev.

— — —

Praksa ustvarja delavce, teorija pa govornike.

— — —

Kako si vi, pametni Slovenci razlagate besede iz prenekaterega razpisa: ...imeti mora moralno politične kvalitete?

To pomeni, da moraš imeti strica.

— — —

„Kako da si kljub tolikim spodrsrljajem še vedno na položaju?“

„Ker je stric kljub toliko boleznim še vedno pri življenju.“

— — —

Ob majhnega človeka se spotaknemo, velikim se izognemo.

— — —

Direktor telefonira v drugo podjetje: „Tista navodila za včeraj, ki jih boste dobili jutri, ne držijo več, pač pa se zato ravnajte po tistih za predvčeraj, ki smo vam jih poslali danes!“

— — —

Otrok gleda v muzeju okostje dinozavra in vpraša očeta: „Zakaj so izumrli? Tega pa res ne razumem.“

Oče: „Kako, da tega ne razumeš? Izumrli so, ker ni bilo samoupravnega in družbenega dogovarjanja vseh za divjad zainteresiranih subjektov.“

— — —

Delavec delavcu: „Presneta smo-

la! Drva moram še napraviti, žganje skuhati in prašička zaklati, gripa je pa šele v Makedoniji!“

— — —

Direktor: „Hudi časi! Vsak dan teže ugotovim, od kod veter piha...“

— — —

Jalovo je, če snemamo dokumentarne filme s kratkovidnimi kamerami.

— — —

Naše gospodarstvo šepa, strokovnjaki pa mu natikajo čevelj z visoko peto — na daljšo nogo.

— — —

Voda nam teče v grlo, naši gospodarstveniki pa priporočajo kot rešitev grgranje.

— — —

Predlagam, da uvedemo v gospodarstvu ista pravila kot v košarki: po petih osebnih napakah mora igralec z igrišča.

— — —

Ideologi se borijo za svoje ideale do zadnje kapljice črnila.

— — —

Zgodovinarji ponarejajo preteklost, ideologi prihodnost.

— — —

Lahko je igrati z odprtimi kartami, če imaš vse adute v svojih rokah.

— — —

Laže se da kimati s prazno kot s polno glavo.

— — —

Pri nas premalo kontroliramo kontrolorje.

KJE JE KAJ

Leto 48

Januar 1981

UVODNIK	Resnica in dobrota (Anton Orehar)	1
OB NOVEM LETU	Ob prestopu v novo leto.....	3
	Konec leta je nov začetek (Milena Merlak)	4
	Molitev za novo leto (Paul Roth)	5
SLOVENSKA CERKEV	Novi mariborski škof je dr. Franc Kramberger	7
	Cerkev v Sloveniji med leti 1953-1961 (Naša luč)	34
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Marijanski kongres v Mendozi (Božidar Bajuk)	9
	Poslanstvo krščanskih dužin v našem času (Alojzij Stare)	17
	Odgovornosti kristjanov za današnjo in jutrišnjo Evropo (Svet evropskih škofovskih konferenc)	38
NAŠA VPRAŠANJA	Kdaj bo Baraga svetnik? (Roman Rus)	24
	Programi TV; Duhovništvo in poroka; Prosilna molitev; Težave s svetim pismom (Lojze Kukovica)	29
	Nekdo, ki je naša neizbežnost (Alojz Rebula)	32
	Naše šole v letu 1980	53
LEPOSLOVJE	Pesem o ljubem Bogu (Vladimir Kos) ...	33
	Oče Damijan (Wilhelm Hünemann) ...	48
V DRUŽINI	Družina v počitniškem času (Vital Vider)	41
ZA MLADINO	Svetovni nazor — kaj je to? (dr. Marko Kremžar)	45
NOVICE	Med nami v Argentini	55
	Novice iz Slovenije	58
	Svetovne novice	61
HUMOR	Smeh od doma (s stisnjenimi zobmi!) ...	63

Jesús nos da a María como madre

No podemos separar a María de la Iglesia: ella es nuestra hermana, una de nosotros. Pero, como personificación de la Iglesia —que es la madre de todos los que renacen para Dios— María es también nuestra madre, la madre de todos los miembros del Cuerpo de Cristo. ¿No es acaso el mismo Jesús quien dispuso esto, cuando desde la cruz dijo a su Apóstol Juan: *Mujer, aquí tienes a tu hijo?* El ha querido darnos a su madre como madre nuestra.

Si María es nuestra madre, debemos venerarla filialmente e invocarla con mucha confianza en todas nuestras necesidades. Pero no olvidemos que su primera función maternal es la de engendrar y hacer crecer en nosotros a Jesús. Eso es lo que más debemos pedirle y dejar que ella realice. En esa forma, la devoción a la Virgen María, lejos de separarnos de Jesús, nos acercará a El, que es nuestro único Salvador.

NAROČNIKOM DUHOVNEGA ŽIVLJENJA

Po določitvi slovenskih škofov obhajajo v Sloveniji (v letu 1981 že tretjič) januar kot mesec verskega tiska z namenom, da bi med ljudmi poživili zanimanje za verski tisk, se zavzeli za njegovo razširjanje in boljšo uporabo v vsakdanjem življenju. Za mesec verskega tiska v letu 1980 so škofje izbrali geslo: „Človek ne živi samo od kruha“, za podnaslov pa besede sv. Pavla: „Kristusova beseda naj v obilju prebiva med vami“ (Kol 3, 16). Škofje priporočajo, da bi verniki kot darilo naročili verske liste revnejšim, ostarelim, bolnim. Vernike tudi prosijo, naj se znova zavzamejo za širjenje verskega tiska, z nasveti in opozorili pa naj pomagajo vernikom, da se z verskim branjem versko izobrazujejo. Ob verskem tisku naj bi vsi zoreli v Kristusu in živeli iz njega.

Slovensko dušnopastirstvo v Argentini je prepričano o potrebnosti in koristnosti verskega tiska za versko-nravno oblikovanje vernikov. Zato želi in priporoča, da bi Duhovno življenje res bile v vsakem slovenskem domu in da bi se na našo revijo naročile vse naše mlade družine, tudi narodno mešane.

Naročnina Duhovnega življenja za leto 1980 je 200.000 pesov. Prosimo, da bi čimveč naročnikov plačalo naročnino do marca.

UPRAVA DŽ

DUHOVNO
ŽIVLJENJE
1-9-8-1